

Понад чотириста тисяч молільників взяли участь у молитовному чужанні УГКЦ за мир.....	2
«Сьогодні наші молитви підносяться до неба за мир в нашій улюбленій Батьківщині», – владика Богдан Дзюрах у День молитви і посту за мир в Україні .	5
Стрітення Господа Бога і Спаса нашого Ісуса Христа	6
Життя християнина.....	8
Ісусова молитва (9) Святе ім'я «Ісус» як сила у духовній боротьбі.....	8
Апостольське переємство в Українській Греко-Католицькій Церкві.....	9
Короткі повідомлення	9
У Німеччині сотні людей у різних містах вийшли на акції підтримки України.....	9
Папа: не слід ототожнювати людину з її помилкою.....	9
Швейцарія, УГКЦ, сайт.....	9
В Апостольському екзархаті у Німеччині утворено нові екзархальні комісії.....	10
Ізраїль визнав ще сімох українців Праведниками народів світу	10
Кінохроніка Юліана Дороша з Климентієм Шептицьким	11
Померла австралійська монахиня, яка виконала рок-версію молитви “Отче наш”, що стала світовим хітом	11
Монетний двір, що тимчасово не працює... ..	13
З архіву «ХГ» Йорданські водосвяття в Перемишлі (3)	15
Новини Апостольського екзархату	
До членів Німецької єпископської конференції.....	16
«Наша віра залишається завдяки молитві коренем нашої солідарності», – Німецька єпископська конференція підтримала українців у час напруги	17
Голова Північної єпископської конференції надіслав лист солідарності з українським народом	18
«Ми самі не усвідомлюємо, на що здатні», – Глава УГКЦ про готовність українців захищати свою країну.....	19
Новини Апостольського екзархату	
«Носити ім'я святого Василя для громади – це велика честь, але також – велике зобов'язання»	19
Владика Богдан Дзюрах: Спільна відповідальність за місію УГКЦ у Західній Європі.....	21

ПОНАД ЧОТИРИСТА ТИСЯЧ МОЛІЛЬНИКІВ ВЗЯЛИ УЧАСТЬ У МОЛИТОВНОМУ ЧУВАННІ УГКЦ ЗА МИР

Середа, 26 січня 2022 року, з ініціативи Папи Франциска, стала Всесвітнім днем молитви за мир в Україні та світі. Святіший Отець проголосив його після недільної молитви «Ангел Господній». Моління за мир відбулося у різних країнах, на всіх континентах і за участю всієї Католицької Церкви. В УГКЦ цього дня пройшло цілоденне молитовне чужання, у якому взяли участь митрополії УГКЦ з усього світу. Молитовний онлайн-марафон тривав на «Живому телебаченні» впродовж 12 годин – з 9:00 до 21:00. Загалом у ньому взяли участь близько пів мільйона вірян.

Після проголошення Папою Франциском Дня молитви за мир Отець і Глава УГКЦ Блаженніший Святослав звернувся до вірних із запрошенням долучитися до цього молитовного чужання – духовної сторожі за мир в Україні: «Всесвітня молитва – це момент особливої духовної сторожі, на яку кличе нас сьогодні Папа Франциск, наступник апостола Петра наших часів. Закликаю всіх дітей нашої Церкви долучитися до молитовної духовної сторожі. Хоч би де ви були: вдома чи в транспорті, у дорозі на роботу чи на роботі, у школі чи університеті – прошу вас молитися за мир в Україні. Моліться особисто, а також долучайтеся до молитви спільноти Церкви у своїх парафіях, катедральних храмах, монастирях.

Богородиці з катедрального храму Пресвятої Трійці у Дрогобичі.

У молитовному чужанні взяли участь духовенство і миряни, а також студенти та викладачі католицьких університетів, академій та семінарій.

У своїх зверненнях Україну підтримали католицькі єпископи всієї Європи загалом та Італії, Польщі й України зокрема, а також Америки, зокрема США, Канади і Бразилії.

Молебні за участю римо-католицьких єпископів відбулися в храмах Києва та Лондона. У Києві в костелі Святого Олександра молитву за мир очолив Апостольський нунцій в Україні архієпископ Вісвальдас Кульбокас. У Молебні до новомучеників УГКЦ в українській катедрі Пресвятої родини у Лондоні,

Нехай Господь Бог вислухає наші молитви! Нехай приймає нашу молитву! Нехай разом із постом і покаянням вона буде сильнішою за будь-яку сучасну зброю! Нехай Господь Бог збереже мир в Україні і в усьому світі! Нехай наша особиста і спільна молитва цього дня лунає в усьому світі за мир в Україні!».

День молитви за мир в Україні розпочався з Архидієцезійської Божественної Літургії в Патріаршому соборі Воскресіння Христового в Києві та Папської аудієнції у Ватикані, під час якої Папа Франциск **особисто молився** за мир в Україні.

Богослужіння транслювалися у прямому ефірі з храмів УГКЦ в Україні – з Києва, Львова, Івано-Франківська, Марійського духовного центру «Зарваниця», і у світі – з Мельбурна, Парижа, Риму, Лондона, Пермишля, Філадельфії та Вінніпегу. Транслювалася також молитва військових і капеланів з храму Пророка Іллі у Краматорську та молитовний чин до Пресвятої

який очолили владика Кен Новаківський та Борис Гудзяк, взяли участь ієрархи Римо-Католицької Церкви у Великій Британії: кардинал Вінсент Ніколс, архієпископ Вестмінстерський і президент Єпископської конференції Англії та Уельсу, разом з католицькими єпископами Лондона та Апостольський нунцій у Великій Британії архієпископ Клаудіо Гуджеротті.

Коментуючи свою участь у молитві, кардинал Вінсент Ніколс зазначив, що він із братами-єпископами з Лондона став «частиною пов'язаної молитви, ланцюга молитов у всьому світі, і важливо підтримувати це». За його словами, ситуація довкола України є дуже крихкою. І щоденні зусилля, скеровані на забезпечення того, щоб ситуація не переросла у збройний конфлікт, тривають.

У зверненнях владик УГКЦ з нагоди Дня молитви за мир в Україні та світі, окрім слів про силу віри і молитви, звучало твердження про те, що війна в Україні може стати початком масштабнішого воєнного

протистояння, як це було у Першій і Другій світових війнах. Увага світу знову привернута до України, над якою нависла загроза повномасштабного вторгнення.

12-годинний молитовний онлайн-марафон Української Греко-Католицької Церкви на каналах «Живого телебачення» у фейсбуку та ютубі з прямими включеннями богослужінь з усього світу провели вперше. Кожної миті протягом дня за мир в Україні молилося щонайменше 10 000 осіб, а у вже традиційній молитві на вервиці, яку о 20:00 провів Блаженніший Святослав зі своєї резиденції в Києві, наживо єдналося 35 000 молільників. Загалом у молитовному чужанні УГКЦ за мир в Україні онлайн взяли участь понад 400 000 осіб.

На завершення молитовного дня за мир в Україні і світі Отець і Глава УГКЦ Блаженніший Святослав **подякував** усім за участь у молитві і, зокрема, Папі Франциску за те, що він зрозумів, яка важка ситуація зараз в Україні і закликав увесь світ духовно підтримати Україну і український народ.

«Папа Франциск не просто закликав, а був учасником цієї молитви. Він особисто молився "Отче наш" і просив усіх багато разів на день промовляти цю молитву», – сказав Блаженніший Святослав, розпочинаючи молитву на вервиці на завершення цього дня. За його словами, УГКЦ, відповідаючи на заклик Папи Франциска, огорнула молитвою український народ, своїх дітей, які переживають хвили непевності, розгубленості. Глава Церкви назвав цю подію безпрецедентною в духовному житті нашої Церкви.

«Як Мати-Церква, ми **огорнули молитвою весь український народ, усіх дітей нашої Церкви на всій земній кулі.** І хочемо тепер передати це наше дороге цінне улюблене Богом дитя – нашу Церкву, наш народ, у Божі руки», – сказав Предстоятель УГКЦ.

Він подякував представникам інших Церков і релігійних конфесій, які долучилися до цієї молитви в різних містах і храмах світу: «Ми віримо, що Господь Бог вислухає цю молитву. Ми якось відчуваємо, що на наших очах здійснюються слова, які сказав Христос своїм учням: коли ви молитесь, то вірте, що отримуєте те, про що просите. І буде вам!».

Блаженніший Святослав наголосив, що хоча добігло до кінця цілоденне молитовне чужання УГКЦ, але **день молитви, посту і покаяння за мир в Україні не закінчується.** Глава Церкви пригадав усім вірним обов'язок щодня о 20:00 за київським часом не забувати молитися за Україну, про що йдеться у **Заклику** Архиерейського Синоду УГКЦ в Україні до молитви в час лихоліття.

Департамент інформації УГКЦ

«Українці виховують власне самовизначення, власне єство, свою Богом дану гідність і свободу», – переконаний Борис Гудзяк

▲
Україні хочуть йти вперед. Вони не хочуть повертатися до диктаторського правління, яке в ХХ столітті запровадила Росія і яке спричинило вбивство 15 мільйонів людей на українській землі» – вважає владика Бориса Гудзяк. Джерело: [PEN Ukraine](#)

«СЬОГОДНІ НАШІ МОЛИТВИ ПІДНОСЯТЬСЯ ДО НЕБА ЗА МИР В НАШІЙ УЛЮБЛЕНІЙ БАТЬКІВЩИНІ», – ВЛАДИКА БОГДАН ДЗЮРАХ У ДЕНЬ МОЛИТВИ І ПОСТУ ЗА МИР В УКРАЇНІ

Апостольський екзархат у Німеччині та країнах Скандинавії на чолі із Апостольським екзархом владикою Богданом Дзюрахом долучився до ініціативи, запропонованої Святішим Отцем Папою Франциском, День молитви і посту за мир в Україні. Ця подія відбулася 26 січня 2022 року. Одним із моментів цього дня стала цілоденна молитовна естафета, організована трансляціями «Живого телебачення», у якій також взяв участь владика Богдан Дзюрах із своїм відеозверненням.

«Сьогодні наші молитви підносяться до неба за мир в нашій улюбленій Батьківщині Україні та у всьому світі», – розпочав своє слово владика Богдан. Перш за все, проповідник наголосив на тому, що війна – це, за словами святого Івана Павла II, завжди поразка людства. «Але війна – це також трагедія кожної людини зокрема. Цю трагедію вже відчули і надалі відчувають на собі тисячі українських родин, які втратили на цій війні своїй рідних і близьких, та мільйони наших співвітчизників, які вже восьмий рік поспіль живуть у стані постійної загрози і тривоги», – мовив єпископ.

Відтак владика Богдан підкреслив, що війна зродилася в серцях і головах беззаконних людей, опанованих темними силами ненависті, агресії, гріха. **Як підтвердження своїх слів він зачитував слова пророка Ісаї:** «Учинки їхні – учинки беззаконні, в руках у них – діла насильства. Швидкі до зла їхні ноги, вони летять пролити кров безвинну. Думки їхні – думки беззаконні, спустошення та погуба на їхніх дорогах. Мирні путі їм невідомі, немає правосуддя на їхніх стежках. Вони йдуть кривими дорогами; хто ними ходить, той

не знає миру» (Іс. 59, 6–8). «Так, ми розуміємо, вони не знають миру у собі, тому і сіють всюди спустошення, конфлікти, смерть і руїну», – підкреслив Апостольський екзарх.

«У цих обставинах лунає материнський голос Церкви, яка кличе устами Вселенського Архiereя Папи Франциска, а також устами Отця і Глави нашої Помісної Церкви Блаженнішого Святослава, до усильної молитви. Вони, ці миротворці ХХІ-го століття, продовжують справу великих християнських світочів минулого, серед яких – наш праведний митрополит Андрей. Він за своє єпископське служіння пережив не одне лихоліття і суспільно-політичне потрясіння.

” Молімося за наших воїнів, медиків, капеланів, волонтерів, – за всіх, хто захищає Україну! Молімося за всіх поранених, за родини загиблих, за біженців, переселенців, полонених, безвісти пропавших!

Дві світові війни пройшли крізь нашу землю і залишили глибокі рани, що кривавлять аж до нині. **В тодішніх ще більш драматичних обставинах митрополит Андрей теж кликав до молитви, кажучи:** «Коли наші людські зусилля здаються даремними, складім у гарячій

молитві і покорі всю нашу печаль на Господа, бо Він єдиний може піднести людину і весь на-рід з найбільшого приниження, нужди і розвалу до найбільшої потуги і слави... Рятунок не у нас, а в Бозі. Один Всевишній Бог у Своему милосерді може висушити ті пекельні джерела, з яких на світ виливаються ріки ненависти, а перемученому людству засвітити наново світло Євангелія, світло любови», – промовив архиєрей.

Наприкінці, владика Богдан Дзюрах ще раз закликав усіх до спільної ревної молитви та запропонував для цього молитву про мир святого Івана Павла II. «То ж молимося сьогодні всі разом! Молимося за наших воїнів, медиків, капеланів, волонтерів, – за всіх, хто захищає Україну! Молимося за всіх поранених, за родини загиблих, за біженців, переселенців, полонених, безвісти пропавших і за всіх, хто проживає на окупованих територіях Криму та Донбасу та в районах бойових дій! Молимося за увесь наш народ, його провід та захисників! Молимося з твердою вірою у серці, що "Господь народів своєму дасть силу, Господь благословить народ свій миром!", – як запевняє нас Боже Слово (пор. Пс. 29, 11)», – завершив своє слово Апостольський екзарх у Німеччині та країнах Скандинавії.

Джерело: Пресслужба Апостольського екзархату у Німеччині та країнах Скандинавії

МОЛИТВА ЗА МИР СВЯТОГО ІВАНА ПАВЛА II

Боже Отців наших, великий і милосердний, Владико миру і життя, Отче усіх. Ти маєш задуми миру, а не нещастя, засуджуєш війни і поборюєш гордню агресорів. Ти послав свого Сина Ісуса проповідувати мир близьким і далеким, об'єднати людей кожного племені і раси в одну родину.

Вислухай однодушні молитви Твоїх дітей, сумні благання всього людства: припини цю війну, спіраль жалоби і насилля, загрозу для усіх створінь, на небі, на землі і на морі.

У єдності з Пресвятою Богородицею, Матір'ю Ісуса, знову благаємо Тебе: промов до сердець відповідальних за долі народів, зупини логіку звинувачень і помсти, підкажи своїм Духом нові рішення, щедрі і великодушні кроки, відкрий шлях діалогу і терпеливого та успішного очікування та наближення якнайшвидшого припинення війни.

Даруй Твій мир в наші серця, в наші родини, в наш народ.

Даруй нам, Господи, дні миру. Амінь.

XI

СТРІТЕННЯ ГОСПОДА БОГА І СПАСА НАШОГО ІСУСА ХРИСТА

(Із серії 12 великих свят із дияконом Володимиром)

Сьогоднішнє свято нам пригадує про те, що Марія, Йосиф та маленьке дитячко Ісус виконують Господній закон, даний через Мойсея, власне, два різних закони.

Перший є те, що кожен первородний хлопчик мусив бути пожертвований Богові, або в певний спосіб викуплений на спогад того, що при виході Ізраїля з Єгипту, коли ангел смерті пройшов був через Єгипет – він забрав всіх первородних дітей єгиптян, всіх первородних народжених від тварин. Ізраїльські дома були викуплені через помазання крові ягнятка на дверях.

Відтак, після того, все первородне належало Господеві. І тому ізраїльтяни приносили в жертву все первородне, що народжувалося в їхній господі: вони приносили перші плоди, які вони збирали зі свого поля чи зі свого саду, а своїх перших синів вони мусили викупувати, тобто приносити певну жертву у храм.

Другий закон є те, що жінка, коли вона народжувала дитину, через те, що була втрата крові, вважалася нечистою. У випадку народження хлопчика це її очищення тривало 40 днів, відповідно на сороковий день жінка мусила прийти до храму і принести жертву для того, щоби знову стати ритуально чистою.

В сьогоднішньому святі ми спогадуємо ці дві події. Але найбільше, що мене останніми роками вражає

в цьому святі, це **постать Симеона**, про якого говориться, що він праведний, тобто він в правильному стосунку з Господом і з ближніми, він також побожний, Дух Святий є на ньому. Але він очікує приходу Месії, він отримує об'явлення, що він не побачить смерті, поки не побачить Месію.

Ми не знаємо скільки часу він чекав. Ми не знаємо коли він отримав це об'явлення. Але як терпеливо він чекав і наскільки він був чутливий до порухів Духа Святого, щоби побачити Месію, цього Царя, обіцяного Ізраїлеві!

Власне в той час в Ізраїлі Месію дуже чекали. Його очікували як царя, як військового лідера, який визволить Ізраїль від римської окупації. Звичайно, було багато пророцтв про те, що Месія буде не лише визволителем Ізраїля політичним, але також духовним, що він буде царювати над цілим світом.

В цей час мейнстрімом Ізраїля, Галилеї, Назарету, Юдеї, Самарії був політичний месія, який визволить від римської окупації. Таких месій було багато, бо було багато різних повстань, навіть після смерті Ісуса. В 70-му році одне з повстань призвело до того, що римляни знищили Єрусалим, і жоден з тих месій, яких очікували, не був правдивий.

Проте Симеон впізнає Месію у маленькій дитині, якій лише 40 днів; він впізнає Месію в дитині, яку приносять Марія і Йосиф до храму, просто,

Композиція «Стрітєння», розпис Івана Селезньова у Софійському соборі в Києві. [Джерело](#)

щоб виконати закон, який кожна єврейська родина мусила виконувати. Він впізнає Месію в цій дитині, яка народилася в печері в Вифлеємі, яка мусить втікати до Єгипту зі своєю родиною. У цій дитині, яка ніколи не буде вчитися мистецтва війни, а буде столяром. Цей чоловік буде проповідником, буде ходити по Галилеї, по Юдеї, чи по Самарії і проповідувати, зціляти. Згодом він буде розп'ятий, помре на хресті, воскресне з мертвих, а його учні підуть аж до кінців світу, проповідуючи Євангеліє.

Таким чином спасіння засяє з Єрусалиму. Це є виконання багатьох пророцтв. Симеон пізнає довгоочікуваного, правдивого Месію в цьому маленькому дитятку. І при цій зустрічі він співає той гімн, який Церква вживає до сьогоднішнього дня на завершення молитви вечірньої в візантійському обряді, чи в молитві перед сном в латинському обряді.

Сьогоднішнє свято, постать Симеона, вчить нас бути уважними і намагатися бачити Бога там, де Він є, коли приходить до нас. Не таким, яким ми собі Його уявляємо, чи у способи, як ми думаємо, у які Господь повинен нам об'явитися, а таким способом, яким Він хоче. Так, як він прийшов малою дитиною до Симеона. Бути чутливими до порухів Святого Духа, щоби впізнавати, бо Симеон мав Духа Святого на собі, але ми також

з вами маємо, бо ми є охрещені і ми отримали особливу печать дару Духа Святого в Таїнстві Миропомазання. Ми також можемо впізнавати Христа через те, що ми входимо у стосунок з Ним. І Він нам лишив певні засоби, як Святе Письмо, як Святі Таїнства, особливо Таїнство Покаяння, але найбільше Таїнство є в Євхаристії, коли ми приймаємо Тіло і Кров. Це все допомагає нам бути чутливими до того, щоби тримати наші очі відкритими і бачити Господа, який приходить до нас кожного дня, і впізнавати Його. **Тримаймо наші очі відкритими!**

На завершення давайте помолимося тропар сьогоднішнього свята:

Радуйся, благодатна Богородице Діво, бо з тебе засяяло Сонце правди — Христос Бог наш, що просвічує тих, що в темряві. Веселися й ти, старче праведний, ти прийняв в обійми визволителя душ наших, що дарує нам воскресіння. (р.к.)

Текст на основі [запису](#) в Ютуб

ЖИТТЯ ХРИСТІЯНИНА

Часто в Церкві новоприйнятих людей скандалять через негідні дії християн, на скільки вони сприймають їх особами, які повинні вести поважне, справедливе та досконале християнське життя. Кожен хоче мати модель, щоб побачити, що святе життя можливе.

Саме тому ми часто бачимо, що поведінка християн може бути навіть гіршою, ніж у невіруючих. Відтак люди, які віддалені від Церкви, починають сумніватися в істотній важливості Церкви, оскільки християни, які знають, як їм жити, навчають інших, як вони мають жити, самі не живуть так.

Безумовно, найбільша складність сучасного християнства полягає в тому, що ми, як християни, говоримо правильні речі, але наше життя не відображає того, що ми говоримо. Ми бачимо, що сила апостолів, перших християн і святих полягала в тому, що їхні слова відповідали їхнім діям. Не дарма люди кажуть, що дії говорять голосніше за слова. Саме їх дії приваблювали багатьох. Їхнє життя перетворило людей.

Давайте жити згідно з тим у що віримо, і що проповідуємо, бо інакше ми не тільки відвернемо тих, кого повинні були привести до Господа, але через свою дволікість, ми самі могли б не знайти Небесного Царства.

**Владика Венедикт Алексійчук, з ФБ;
заголовок від редакції «ХГ»**

Данило Мовчан, «Чоловік та світ» (фрагмент), 2016 р. ▶

ІСУСОВА МОЛИТВА (9)

СВЯТЕ ІМ'Я «ІСУС» ЯК СИЛА У ДУХОВНІЙ БОРОТБІ

В Ісусовій молитві ми прославляємо Бога за Його спасенне діло, довершене в житті, в науці і в хресній жертві Воплоченого Сина Божого. Призиваючи Його святе ім'я, ми уприсутнюємо плоди цієї жертви, яка приносить спасіння і обожествлення кожній віруючій людині.

Отці Церкви твердили, що від самого озвучення імені Ісуса відступають супротивні сили, втікають демони. А водночас, разом із призиванням імені Ісуса на душу спливають незчисленні Божі благодаті, які для нас вислужив Ісус Христос Своєю смертю на хресті і славним Воскресінням.

Апостоли ще за життя переконалися у неймовірній силі, яку несе у собі призивання імені Христа Спасителя у протистоянні з демонами. Євангелист Лука свідчить про таку повну радості реакцію сімдесятьох двох учнів, яких Ісус вислав у села і міста, куди згодом мав сам прийти: «Повернулись сімдесят два з радістю, кажучи: "Господи, навіть і біси коряться нам з-за твого імени"» (Лк. 10, 17).

Після Воскресіння і Вознесіння на небо нашого Господа апостоли продовжували довершувати численні знаки і чуда іменем Воскреслого Спасителя, іменем Ісуса: «Вони [члени Синедріону] поставили їх [апостолів] посередині й питали: "Якою силою або яким ім'ям ви це зробили?" Тоді Петро, наповнений Духом Святим, до них промовив: "Нехай буде відомо всім і всьому народові ізраїльському, що ім'ям Ісуса Христа Назарянина, якого ви розіп'яли, а якого Бог воскресив з мертвих, – ним цей стоїть здоровий перед вами. Він – отой камінь, яким ви, будівничі, знехтували і який став головним на розі. І нема ні в кому іншому спасіння, бо й імени немає іншого під небом, що було дане людям, яким ми маємо спастися"» (Діяння 4, 10–12).

Призиваючи святе імення нашого Господа і Спаси Ісуса Христа, ми призиваємо на нас і на наших рідних потоки благодаті, світла і божественної сили, якою спасаємося ми і ті, за кого ми молимося: «Господи Ісусе Христе Сину Божий, помилуй мене, грішного/грішну!».

Владика Богдан Дзюрах, з ФБ

АПОСТОЛЬСЬКЕ ПЕРЕЄМСТВО В УКРАЇНСЬКІЙ ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКІЙ ЦЕРКВІ

Собор святого Юра, 1870–1880 рр. Джерело: Ретро-Львів

Для Церкви завжди було важливим залишатися вірною Писанню і Традиції, які мають спільне джерело: Боже Об'явлення. Одним із невід'ємних ґарантів того, що Церква залишається вірною своїй місії провадження вірних до Христа, було апостольське переємство (т.з. sukcesія) ієрархів, які вели своє походження від апостолів, а через них – до Христа, який є сам джерелом служіння у Церкві. Уже на зламі I-II ст. було розуміння про те, що саме єпископи, які стоять на чолі спільноти, є виразниками Передання. Ось що сказав св. Ігнатій Антіохійський у посланні до Смирнян: «Ідіть усі за єпископом, як Ісус Христос за Отцем... Нехай ніхто без волі єпископа нічого не чинить з того, що стосується Церкви».

Таким чином, через покладання рук (хіротонію) єпископами передавалося (і передається) це служіння, коли на особу новопоставленого єпископа виливається Благодать Святого Духа. Вже у ранній Церкві встановилася практика, що хіротонію здійснювало декілька єпископів, що теж виражало соборність Церкви.

Щодо Київської Церкви, то вона мала переємство від Константинопольського Патріархату, який по хрещенні наших земель першим надав ієрархію. Поступово виробилася практика, коли Предстоятеля Митрополії обирали тут, а не присилали з Візантії. А вже Предстоятель з ієрархами нашої Церкви здійснював поставлення єпископів. Хоча Церква-Мати, при певних труднощах, могла і присилати митрополита з Константинополя. Одним із таких періодів стало XVI ст., коли з різних причин відбувався занепад Київської Митрополії.

У 1589 р. наші краї провідав патріарх Єремія II (Транос), який провів синод єпископів Митрополії. На цьому синоді було зміщено діючого митрополита Онисифора (Дівочку), а 1 серпня 1589 р. у місті Вільно в митрополити патріархом Єремією, разом з ієрархами Київської Церкви, було рукоположено архимандрита Михаїла (Рогозу). Таким чином наша Церква, в черговий раз, отримала апостольське переємство від Константинополя.

У НІМЕЧЧИНІ СОТНІ ЛЮДЕЙ У РІЗНИХ МІСТАХ ВИЙШЛИ НА АКЦІЮ ПІДТРИМКИ УКРАЇНИ

Антивоєнні протести відбулись у Дрездені, Берліні, Дюссельдорфі та Мюнхені. У Мюнхені на центральний майдан Марієнплац вийшли, за даними організаторів, приблизно 350 людей. У Дрездені на акції біля опери Земпера взяли участь майже 100 осіб. Демонстранти закликали федеральний уряд використати свій вплив на Москву та зупинити її агресію. Аналогічна акція відбулася в Канаді. Сотні людей вийшли на вулиці Торонто. До заходу долучилися українці, а також небайдужі громадяни Канади. Таким чином продемонстрували світу, що українці та громадяни інших країн виступають проти війни. (Б канал; на світліні учасники акції в Мюнхені; світлина: Bayerischer Rundfunk)

ПАПА: НЕ СЛІД ОТОТОЖНЮВАТИ ЛЮДИНУ З ЇЇ ПОМИЛКОЮ

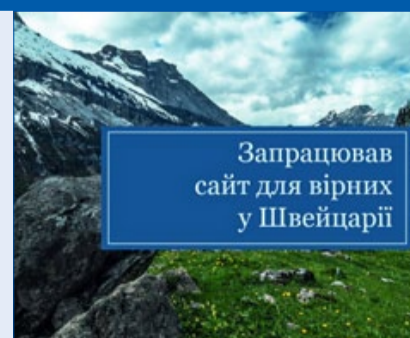
У передмові до книги-інтерв'ю з колишнім мафіозі Луїджі Бонавентури, що напевно і співпрацює з правосуддям, Папа наголосив на тому,

що дозволити ближньому залишатися в його помилках, не напоумивши його, рівнозначне ненаданню допомоги. Ніколи не слід зводити людину до її помилок, оскільки помилитися – це «лише фрагмент життя, а не унікальне та остаточне становище». Навпаки, потрібно допомогти кожній людині переступити через свою помилку. Все це, за словами Наступника святого Петра, знаходить конкретний приклад у досвіді Луїджі Бонавентури, який «завдяки своєму сміливому та ризикованому рішення став зерном надії, вкиненим у борозну суспільства, опанованого виключно своїми ділами та тисячами справ, неважного до того, що є дійсно вартісним». Отож, змінитися не тільки можливо, але й потрібно, «не залишаючись похованими під скоєним лихом». За словами Святішого Отця, «завжди можна переплисти на інший берег, навіть якщо плавання є важким і сповненим небезпек». Важливо «не почуватися самотніми». Про це пише Папа Франциск у передмові до книги «Перепливімо на інший берег» авторства о. Беніто Джорджетти, що є викладом розмови з колишнім мафіозі Луїджі Бонавентурою, який сьогодні працює в органах правосуддя. (о. Тимотей Т. Коцур, ЧСВВ, [Новини Ватикану](#))

ШВЕЙЦАРІЯ, УГКЦ, САЙТ

03 лютого 2022 р. працював сайт для вірних нашої Церкви у Швейцарії! Тут ви зможете знайти всю необхідну інформацію про історію місії, священників та час Богослужіння на кожній з парафій! Адреса сайту: <http://ugcc.ch/> (Єпархія святого Володимира Великого у Парижі)

Запрацював сайт для вірних у Швейцарії

▲
Патріарх Єремія II і архимандрит Михаїл (Рогоза)

Коли було відновлено повне сопричастя із Римським Престолом у 1596 р., в Берестейських артикулах було зазначено, що єпископи обиралися і святилися тут, у Митрополії, а лише новообраний митрополит повинен був прохати затвердження від Риму. І хоча ця вимога, в силу різних історичних обставин, занехаялася, переважаюча більшість ієрархів поставлялася в межах Митрополії та були «руських обряду і народу». Таким чином всі вони мали апостольське переємство від Константинопольського Патріархату, оскільки митр. Михаїл 31 березня 1593 р., мабуть у Володимирі, здійснив хіротонію на єпископа Іпатія (Потія), який потім став його наступником, а цей, у свою чергу, в червні 1612 р. був головним святителем свого наступника на митрополичому престолі – єпископа Йосифа (Вельямина-Рутського), і так далі. Ця лінія простежувалася до 2-ої половини XVIII ст.

Аж 31 липня 1758 р. у Римі, в храмі Св. Атанасія, трапилася подія, яка мала вплив на подальшу долю апостольського переємства в Київській Церкві. Того дня три ієрархи на чолі з Джузеппе Шіро, архієпископом Дураццо (в сучасній Албанії), поставили на єпископа Вітебського, коад'ютора Полоцької єпархії Ясона (Смогожевського). А через деякий час цей владика став Київським митрополитом і висвятив свого наступника. Таким чином було втрачено апостольське переємство від Константинополя як у Київській митрополії, так і новоутвореній (в 1807 р.) Галицькій. Адже архієпископ Шіро мав свячення від епірських (Греція) унійних владик, переємство яких, у свою чергу, велося від православного ієрарха Атанасія (XVII ст.) з Охридської Православної Церкви (в Болгарії, яка втратила свою автокефалію і влилася до Константинопольського Патріархату в 1767 р.).

Проте в історії трапляються різні речі. Отож, 17 травня 1857 р. на титулярного єпископа Канатського, помічника Галицького митрополита, було висвячено Спиридона (Литвиновича). Деякі дослідники вважали, що це відбулося у Львові¹ чи Уневі і головним святителем був митрополит Михаїл (кардинал Левицький), який мав апостольське переємство теж від ар-

▲
Портрет Михаїла Левицького

В АПОСТОЛЬСЬКОМУ ЕКЗАРХАТІ У НІМЕЧЧИНІ УТВОРЕНО НОВІ ЕКЗАРХАЛЬНІ КОМІСІЇ

Зокрема було утворено Біблійно-катехитичну комісію на чолі із о. Василем Тиховичем; Комісію екуменічних та між-релігійних зв'язків на чолі із о. Володимиром Війтовичем; Комісію соціально-харитативного служіння під проводом о. Романа Максимціва; Комісію у справах мирян, подружжя і родини під проводом о. Павла Цвюка; Комісію у справах молоді та академічного душпастирства на чолі із о. Богданом Підлісецьким; Літургійну комісію на чолі із о. Андрієм Химчуком. Метою утворення екзархальних комісій, за словами апостольського екзарха владика Богдана Дзюраха, є оживлення душпастирського служіння для наших вірних на теренах Німеччини та країн Скандинавії, координування та пропозиція душпастирських ініціатив та проєктів, допомога архиєреєві у визначених для комісій ділянках церковного життя. «Нехай новоутворені комісії та їхні члени стануть знаком близькості та спільного шляху, яким прагнемо йти разом із нашими вірними, взаємно служачи один одному у різних ділянках нашого життя», – зазначив владика Богдан Дзюрах. Декрети про створення нових комісій та призначення їхніх членів набрали чинності із 1 січня 2022 року. (Пресслужба Апостольського екзархату у Німеччині та країнах Скандинавії)

ІЗРАЇЛЬ ВИЗНАВ ЩЕ СІМОХ УКРАЇНЦІВ ПРАВЕДНИКАМИ НАРОДІВ СВІТУ

Держава Ізраїль нагородила сімох українських громадян медалями Праведників народів світу – людей, які, ризикуючи власним життям, рятували євреїв у роки Другої світової війни. Звання Праведників народів світу присвоєно: **Петрові**

Павловському (помертню) та його брату **Гнатові Павловському** (помертню) за порятунок Міхаєля Грінштейна та його батька Шмуеля, дружини, трьох дітей і двох родичів: Ісаака Подежви та Роні Шварцберг. Нагородили також **Олександрю Байнак** (помертню) за порятунок Хани Шварцман та Леоніда Сітковецького. Також нагороджено **Юлію Банько** (помертню) за порятунок Давида та Бенєка Зонненштейнів. Нагородили і **Марію Жосул** (помертню) за врятування дівчинки Белли Клеванської. Нагородили **Павла та Марію Натарович** (помертню) за порятунок Раї Агранович-Задери. За даними посольства Ізраїлю на 1 січня 2021 року, звання Праведника народів світу було присвоєно 2673 українцям. За кількістю Праведників Україна посідає четверте місце у світі після Польщі, Нідерландів та Франції. Звання «Праведник народів світу» присуджується Державою Ізраїль тим, хто в роки Другої світової війни рятував євреїв від знищення. Визнані отримують медаль і почесну грамоту, а їх імена увічнюють у Яд Вашем на Горі пам'яті в Єрусалимі. (Укрінформ)

хиєпископа Шіро. Але як довів о. Ференц Надь, SJ², ця хіротонія відбулася у Відні (Австрія), де Литвинович був ректором Центральної семінарії, і здійснив її як головний святитель Іоан (Лемені), єпископ Фогорашський із Румунської Греко-Католицької Церкви.

Здавалося, що основна лінія апостольського переємства цілком змінилася, але цікаво те, що владика Лемені, як і всі єпископи Румунської ГКЦ, мав переємство, через Мукачівську єпархію, від Київської Митрополії та митрополита Михайла (Рогози), а врешті – від патріарха Єремії II. Отож після довгої мандрівки переємство вернулося в Україну, тим більше, що дуже швидко єпископ Спиридон став митрополитом Галицьким та був головним святителем всіх тогочасних ієрархів УГКЦ.

Таким чином до другої половини ХХ ст. усі наші ієрархи мали переємство від Київської Церкви, оскільки албансько-охридська лінія архієпископа Шіро зникла в 1869 р. зі смертю Перемиського єпископа Томи (Полянського), залишившись лише на Закарпатті, де вона теж зникла зі смертю владика Йоана (Семедія) в 2008 р.

Ситуація змінилася, коли наша Церква вийшла поза українські етнічні межі.

З часом з'явилася необхідність в архієреях і в діаспорі. Щодо перших владик, то їх рукополагав митрополит Андрей (Шептицький) чи хтось із єпископів, що мали апостольське переємство від нього. З цієї лінії походили: єпископи Сотер (Ортинський) і Константин (Богачевський) в США, Никита (Будка) і Васи́лій (Ладика) в Канаді, Йосиф (Мартинець) у Бразилії, Йоан (Прашко) у Австралії, Андрей (Сапеляк) в Аргентині.

Але в 1971 р. на коад'ютора (єпископ-помічник із правом наслідування) для Бразилії був висвячений папою Павлом VI Єфрем (Кривий), а в 1979 р., на митрополита Філадельфійського, папою Йоаном Павлом II – Мирослав (Любачівський).

Це внесло в нашу Церкву нову лінію апостольського переємства, оскільки два згадані папи мали його (хоч і різними шляхами) від римо-католицького єпископа з Італії кардинала Шипіоне Ребіби (XVI ст.)³. А оскільки пізніше Мирослав (Любачівський) став Главою УГКЦ, ця лінія закріпилася.

Мабуть, варто сказати, що на сьогоднішній день близько 91 % всіх католицьких ієрархів мають апостольське переємство саме з цієї лінії, і всі 15 римо-католицьких владик в Україні (включно з Апостольським Нунцієм) теж мають свячення звідси.

Звичайно, у цій статті було зосереджено увагу лише на основній лінії апостольського переємства, оскільки дослідити всі можливі бічні лінії (тобто всіх ієрархів-співсвятителів) є просто неможливим. Але з великою долею впевненості можна стверджувати, що фактично всі владика мають у собі всі можливі лінії апостольського переємства. Наприклад, покійний папа Йоан Павло II, попри основну сукцесію, мав і лінію патріарха Єремії II (через наших митрополитів, спочатку Йосифа Сембратовича, а потім Андрея Шептицького), і албансько-охридську лінію, і вірменську лінію. Це тільки ті лінії, які кидаються в очі при поверхневому розгляді.

Теж слід зазначити, що переємство можна простежити тільки до глибини XVI ст. Лише фрагментарно можна дійти

Кардинал Шипіоне Ребіба

КІНОХРОНІКА ЮЛІАНА ДОРОША З КЛИМЕНТИЄМ ШЕПТИЦЬКИМ

До Міжнародного дня пам'яті жертв Голокосту ініціатива «Архіви Діаспори» на своєму YouTube-каналі [опублікувала унікальні кадри](#) кінохроніки з митрополитом Климентієм Шептицьким. Відео знайшли в Маямі (штат Флорида, США) у приватній колекції. Про це Локальній історії повідомив кінопродюсер, дослідник фото- і кіноархівів української діаспори в Америці Олександр Дебич. Відео виклали до Міжнародного дня пам'яті жертв Голокосту, адже родина Шептицьких врятувала від кількох сотень до кількох тисяч євреїв під час Другої світової війни. Кадри є частиною фільму піонера галицької кінематографії Юліана Дороша «Останній салют командирові» 1938 року про похорон генерала УГА Мирона Тарнавського у Львові. Фільм був у приватній колекції відомого у діаспорі режисера Ярослава Кулиничка. Матеріали для публікації надав його син Любомир. У 2021 році фільм «Останній салют командирові» та уривок фільму «Гуцульщина» Юліана Дороша урочисто передали родині режисера у Львові. Більше про кінохроніку Юліана Дороша та пошук старих фільмів [читайте у інтерв'ю](#) із кінопродюсером Олександром Дебичем. (Локальна історія)

ПОМЕРЛА АВСТРАЛІЙСЬКА МОНАХІНЯ, ЯКА ВИКОНАЛА РОК-ВЕРСІЮ МОЛИТВИ «ОТЧЕ НАШ», ЩО СТАЛА СВІТОВИМ ХІТОМ

«Співоча монахиня» с. Джанет Мід померла на 84-му році життя. Вона боролася з онкологічною недугою. Католицька монахиня із Австралії Джанет Мід здобула світову популярність, завдяки рок-версії молитви «Отче наш», виконаної 1973 року. Пісня стане золотим хітом та навіть конкуруватиме з синглами Елвіса Преслі. За її виконання сестру номінують на премію «Греммі». Сингл розлетівся двохмільйонним накладом і отримав розповсюдження у 31 країні. Усі зароблені кошти сестра Джанет передала на благодійність. Робити професійні записи своїх пісень почала у 1973 році. Втім, попри неймовірну популярність, сестра Джанет відмовилася від подальшої рок-кар'єри. Згодом вона зізнавалася, що слава і все з нею пов'язане було непростим випробуванням для неї. Попри це, сестра не покинула музикування і у 2004 році отримала нагороду *Yamaha Golden Gospel Award* на знак визнання її заслуг у розвитку християнської музики у Австралії. Послухати молитву можна за [посиланням](#). (Духовна велич Львова на основі повідомлення [The Guardian](#); світлина: Fairfax Media Archives/Fairfax Media/Getty Images)

до більш віддалених від нас часів. А виключно переконання у тому, що традиція рукоположень сягає до апостольських часів і несхибно перебуває в Церкві Христовій дозволяє нам бути певними, що «де єпископ, там і Церква».

До речі, в інших Церквах ситуація з сукцесією є такою, що губиться в глибині віків ще швидше. Наприклад, в Російській Православній Церкві переважна більшість ієрархів ведуть своє переємство від Антіохійського Патріархату, коли в Російську імперію в 1913 р. прибув патріарх цієї Церкви Григорій та здійснив декілька свячень (у тому числі майбутнього патріарха Алексія I). Таким чином, далі XIX ст. тут основну лінію свячень простежити не вдається.

А тепер, мабуть, варто розглянути усіх живих ієрархів УГКЦ як в Україні, так і за кордоном, згідно з їхнім апостольським переємством. Сюди будуть включені також владики Мукачівської греко-католицької єпархії. Отож, на сьогоднішній день (18.02.2021 р.Б.) є в живих (сюди включено як діючих ієрархів, так і емеритів, тобто владик-пенсіонерів) 54 преосвященніші. Їх можна розбити на три групи.

1. Це група, умовно назвемо її, константинопольсько-київською, що має переємство від патріарха Єремії II і Київських митрополитів. До неї належать таких 47 ієрархів: Блаженніший Святослав Шевчук (Україна); митрополити: Лаврентій Гуцуляк (Канада); Ігор Возняк (Україна); Володимир Війтишин (Україна); Володимир Ковбич (Бразилія); Василій Семенюк (Україна); Борис Гудзяк (США); Євгеній Попович (Польща); єпископи: Стефан Меньок (Україна); Гліб Лончина (Франція); Давид Мотюк (Канада); Павло Хомницький (США); Василій Івасюк (Україна); Богдан Дзюрах (Німеччина); Діонісій Ляхович (Італія); Мирон Мазур (Бразилія); Ярослав Приріз (Україна); Кенет Новаківський (Великобританія); Даниїл Козелінський-Нето (Аргентина); Йосафат Говера (Україна); Браян Байда (Канада); Тарас Сеньків (Україна); Венедикт Алексійчук (США); Дмитрій Григорак (Україна); Михаїл Бубній (Україна); Василій Тучапець (Україна); Богдан Манишин (Україна); Йосафат Мощич (Україна); Григорій Комар (Україна); Богдан Данило (США); Теодор Мартинюк (Україна); Володимир Груца (Україна); Андрій Рабій (США); Петро Лоза (Україна); Йоан Кулик (Україна); Стефан Сус (Україна); Миколай Бичок (Австралія); Аркадій Трохановський (Польща) та емерити: митрополит Стефан Сорока (США) та єпископи: Василій Лостен (США); Роберт Москаль (США); Іринеї Білик (Україна); Петро Стасюк (Австралія); Михаїл Вівчар (Канада); Северіан Якимішин (Канада); Стефан Хміляр (Канада) і Йоан Бура (США).

2. Друга група, яку можна умовно назвати римською, походить від кардинала Шипіоне Ребіби. Сюди входять таких 7 ієрархів: єпископи – Михаїл Колтун (Україна); Володимир Ющак (Польща); Йосиф Мілян (Україна) і Ніл Лушак (Україна) та емерити: митрополит Йоан Мартиняк (Польща) та єпископи Василій Медвіт (Україна) і Петро Крик (Німеччина).

3. І в останній групі, албансько-охридській, що походить від єпископа Атанасія з Епіру, одиноко тулився єпископ Йоан Семедій, емерит із Закарпаття. Як я писав раніше: «Так виглядає, що із його смертю ця основна лінія, до якої належали всі ієрархи УГКЦ в середині XIX ст., цілком зникне». Це і трапилося після його смерті 06.12.2008 р.

Таким чином, якщо поррахувати у відсотковому відношенні, то з першої групи є 87% архієреїв, а з другої – 13%. Щодо третьої – це 0%. Такою є ситуація з апостольським переємством на сьогоднішній день. Це тим дивніше,

що, наприклад, на 1850 р. всі 100% архієреїв Галицької митрополії, а також Холмської і Мукачівської єпархій, належали до третьої групи!

А на завершення статті, напевно, слід навести повністю основну лінію сукцесії в трьох наявних групах, щоби наочно продемонструвати, як протягом останніх п'ятсот років вона передавалася у Церкві Христовій в Україні та діаспорі. Тут не будуть подаватися всі відомі дані, лише основне: рік і місце свячень та ім'я висвяченого ієрарха. Те ім'я, яке наводиться перед даним блоком, є іменем святителя наступного. Блоки розділюються знаком крапкою з комою (;). Отож:

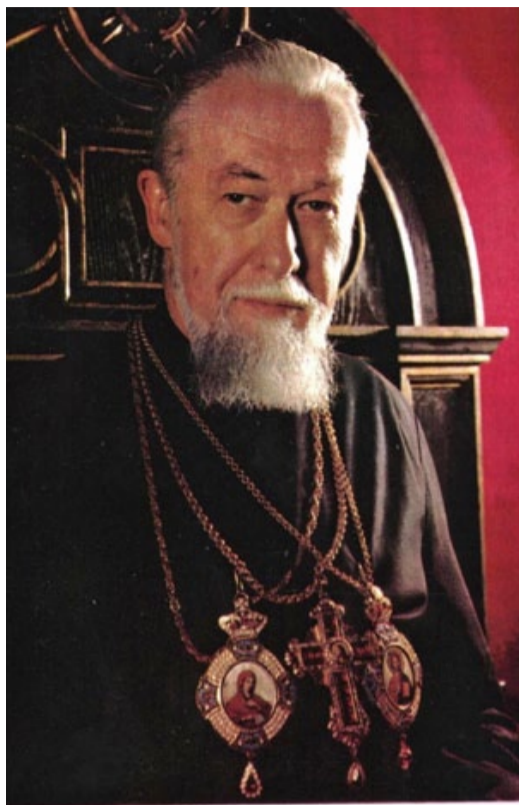
константинопольсько-київська лінія: 1565, Солунь, Греція, було висвячено Єремію Траноса; 1589, Вільно, Литва, Михаїл Рагоза; 1593, Володимир, Україна, Іпатій Потій; 1613, Вільно, Литва, Йосиф Вельямин-Рутський; 1624, Вільно, Литва, Антоній Селява; 1654, Україна, Гавриїл Коленда; 1671, Вільно, Литва, Кипріан Жоховський; 1678, Гродно, Білорусь, Лев Заленський; 1700, Перемишль, Польща, Георгій Винницький; 1711, Самбір, Україна, Лев Кишка; 1716, Львів, Україна, Геннадій Бізанцій; 1730, Мукачів, Україна, Інокентій Міку-Кляйн; 1743, Маріапівч, Угорщина, Мануїл Ольшавський; 1759, Маріапівч, Угорщина, Василій Божичкович; 1773, Відень, Австрія, Григорій Майор; 1784, Блаж, Румунія, Іоан Боб; 1807, Блаж, Румунія, Самуель Вулкан; 1833, Варадин, Румунія, Іоан Лемени; 1857, Відень, Австрія, Спиридон Литвинович; 1865, Львів, Україна, Йосиф Сембратович; 1879, Львів, Україна, Сильвестр Сембратович; 1890, Перемишль, Польща, Юліан Сас-Куїловський; 1899, Львів, Україна, Андрей Шептицький; 1939, Львів, Україна, Йосиф Сліпий; 1977, Рим, Італія, Любомир Гузар; 2002, Львів, Україна, Ігор Возняк; 2009, Львів, Україна, Святослав Шевчук.

Тут проведено лінію сукцесії до сьогоднішнього Предстоятеля УГКЦ. Проте, починаючи від митрополита Андрея, лінії можуть різнитися. Наприклад, у митрополита Канади Лаврентія Гуцуляка вона є такою: 1899, Львів, Україна, Андрей Шептицький; 1917, Перемишль, Польща, Йосафат Коциловський; 1924, Рим, Італія, Константин Богачевський; 1929, Едмонтон, Канада, Василій Ладика; 1951, Вінніпег, Канада, Максим Германюк; 1993, Вінніпег, Канада, Михаїл Бздель; 1997, Едмонтон, Канада, Лаврентій Гуцуляк. Загалом, налічується шість варіантів цієї лінії, проте, всі вони, рано чи пізно, впираються у митрополита Андрея;

римська лінія кардинала Ребіби. Тут фактично усі свячення було здійснено у місті Рим, Італія; лише починаючи з митрополита Юзефа Більчевського їх здійснювали у Львові, Україна, тому буде вказано лише рік та особу рукоположеного в єпископи: 1541, було висвячено Шипіоне Ребібу; 1566, Джуліо-Антоніо Санторо; 1586, Джіроламо Бернеріо; 1604, Галеаццо

Єпископ Спиридон Литвинович ▲

Патріарх УГКЦ Мирослав Іван (Любачівський)
(1984-2000 рр.)

Санвіталє; 1621, Людовіко Людовізі; 1622, Луїджі Каєтані; 1630, Ульдеріко Карпен'я; 1666, Палюццо Альт'єрі; 1675, папа Венедикт XIII; 1724, папа Венедикт XIV; 1743, папа Климент XIII; 1758, Генрі Стюарт-оф-Йорк; 1794, папа Лев XII; 1826, К'яріссімо Фалькон'єрі-Мелліні; 1839, Каміло ді П'єтро; 1861, Мечислав Ледуховський; 1886, Ян Пузіна де Козельсько;

1901, Юзеф Більчевський; 1919, Болеслав Твардовський; 1933, Євгеніуш Базяк; 1958, Краків, Польща, Йоан-Павло II; 1979, Мирослав Любачівський, Рим, Італія; 1989, Ченстохова, Польща, Йоан Мартиняк.

Фактично у всіх наших семи ієрархів є саме ця апостольська лінія. Лише у восьмого, владики Єфрема Кривого, дещо інакша, починаючи від папи Климента XIII (1743 р.). Проте ми її тут не будемо наводити, а коли хтось забажає, то може поглянути на неї сам у сайті Девіда Чені;

а зараз поглянемо на останню лінію, албансько-охридську, єдиним репрезентантом якої в Україні був, як уже згадувалося, влади́ка Йоан Семедій. Вона розпочиналася на століття пізніше, ніж дві вищенаведені. Тут ми знову наведемо рік і місце свячень та ім'я того, кого рукоположено. У 1653-му в Епірі, Албанія, висвячено єпископа Атанасія; 1665, Дріматес, мабу́ть

Греція, Онуфрій Костантіні; 1700, Рим, Італія, Філотей Зассі; 1716, Рим, Італія, Базіле Матранга; 1736, Рим, Італія, Джузеппе Шіро; 1758, Рим, Італія, Ясон Смогожевський; 1781, Львів, Україна, Петро Білянський; 1796, Львів, Україна, Антоній Ангелович; 1813, Відень, Австрія, Михаїл Левицький; 1838, Львів, Україна, Василій Попович; 1843, Відень, Австрія, Йосиф Гаганець; 1875, Пряшів, Словаччина, Йоан Пастелій; 1883, Ужгород, Україна, Йоан Валій; 1892, Пряшів, Словаччина, Юліан Фірцак; 1892, Ужгород, Україна, Юліан Дрогобецький; 1912, Ужгород, Україна, Антоній Папп; 1939, Маріаповч, Угорщина, Миколай Дудаш; 1944, Ужгород, Україна, Теодор Ромжа; 1945, Ужгород, Україна, Олександр Хіра; 1978, Ужгород, Україна, Йоан Семедій.

Окрім того, бажав би подякувати пану Чарльзові Бренсому, редактору часопису «Petit Episcopologe Montier» і розробнику сайту mysite.verizon.net/res7gdmc/aposccs, а також пану, а також пану Мартінові Волтерсу, розробнику сайту apostolische-nachfolge.de, за надану допомогу та консультації при моєму намаганні розшукати витоки апостольського переємства.

Маю надію, що ця невеличка розвідка допомогла тим, хто цікавиться історією апостольських переємств у цілому і нашої Церкви зокрема.

Єромонах Мануїл (Пишкович), 15 грудня 2007 р. Б. Оновлено 18 лютого 2021 р. Б. Подано за: «Збруч»

- 1 Див.: Dmytro Blazejowskyj. Ukrainian Catholic Clergy in Diaspora (1751–1988), Rome, 1988, p. 142.
- 2 Див.: tavlatok.hu Тут вказані архієрейські свячення усіх ієрархів, що у будь-який спосіб мають відношення до Угорщини. На жаль, сайт є виключно на угорській мові.
- 3 Див.: mysite.verizon.net/res7gdmc/aposccs/. Тут Чарльзом Бренсомом було зібрано і подано апостольське переємство фактично усіх пап, закінчуючи сьогоднішнім – папою Франциском.

XI

МОНЕТНИЙ ДВІР, ЩО ТИМЧАСОВО НЕ ПРАЦЮЄ...

Після того як Національний банк України випустив в обіг гривню, я мав візит до Ізраїлю. Центральний банк цієї країни був одним з тих, хто надавав Україні технічну допомогу в організації фондового ринку. Саме цій тематиці, здається, і була присвячена та поїздка.

Мене зустрів голова правління банку, мій хороший товариш Яків Френкель. Потім, коли була Помаранчева революція, він приїжджав на київський Майдан, носив помаранчеву стрічку і як дитина був захоплений революційним духом київської юрми. Того дня я привіз йому сувенір та інший привід для радощів – перші карбовані монети українського Нацбанку:

— Друже, оце у нас тимчасово не працював монетний двір, а тепер ми його знову перезапустили, і це – його перша продукція.

— А скільки років у вас не працював монетний двір?

— Десь 900 років!

Френкель цей жарт підхопив:

— Давай підійдемо до вікна!

Підходимо. За вікном майже на кожному стовпі можна було побачити стандартну білу табличку, яка за форматом і стилем нагадувала дорожні знаки, що позначають назву населеного пункту. На тих табличках синіми літерами єврейського алфавіту було щось написано. Яків підвів мене до вікна і питає:

— Ти бачиш ту табличку?

— Бачу.

— А ти знаєш, що там написано?

— Не знаю.

— А там написано: «Єрусалим – столиця Ізраїлю всіх

часів». Тут у нас єврейської держави дві тисячі років не було. Тимчасово.

Так він повернув мій жарт.

Близько 900 років Україна не мала власного монетного карбування. Тільки у короткий період української Незалежності 1918–1920 років тут було з'явилися власні паперові гроші. І ось прийшов час, коли в Україні знову з'явилися і свої монети, і свої банкноти.

Виробництво грошей – то ознака державності. І коли ти дотичний до цього – це щось-таки значить у житті. Проте для того, щоб випустити у світ українську гривню, треба було вирішити тисячі питань. Деякі з цих питань були настільки неочевидними для неспеціаліста, настільки важливими для успішності грошової реформи. Наприклад, треба було визначитися із концепцією реформи: проводити її за конфіскаційним сценарієм чи навпаки? У владі були прихильники обох концепцій.

І ПРО НЕЗАДОВОЛЕНИХ

Тільки ми випустили в обіг гривню, на другий чи на третій день мені телефонує Олександр Миколайович Ткаченко, тодішній перший заступник Голови Верховної Ради, колишній міністр сільського господарства УРСР і Герой Соціалістичної Праці. «Здрасте» він сказав, але відчувається, що говорить сухо і через силу, намагається стримувати себе, чую – Олександр Миколайович у гніві. Зі слухавки бринить скрегіт металу в добре поставленому голосі:

— Вікторе Андрійовичу! Хто вам дав право на грошах розміщати портрети зрадників?

— Олександр Миколайовичу, там нема зрадників.

— Там є зрадники! На десятиці!

— Мазепа – не зрадник, Олександр Миколайовичу.

А він так покректав мені в слухавку і каже: «Вікторе Андрійовичу, очевидно, ми вчили різні історії». Взагалі-то, він усе правильно сказав: ми знали абсолютно різні версії нашої історії і книжки різні читали.

Ініціативи прибрати портрет гетьмана Мазепи з банкнот з'являлися час від часу з певною регулярністю, тож з такою самою регулярністю я мусив виходити і пояснювати, що портретний ряд на українських банкнотах – це данина вдячності тим, хто відігравав історичну роль у нашому національному і державному становленні. Я собі міркував, що навіть той чоловік, який нічого ніколи не читав про українську історію і до кінця не знає, хто ми є, – він подивиться на гривню, і, може, щось у ньому зміниться?! Може, така людина знайде когось, щоб запитати, що там до чого на тих грошах намальоване?! А може, й книжку відкриє?!

Кожна банкнота несе заряд інформації про Україну.

Кожна банкнота – це як послання з минушини, як послання від засновників Української держави та від батьків нації у майбутнє. Там зашифровані часом потаємні смисли: погляньте на банкноту у 500 гривень! Про що вам скаже фонтан зі старовинного фоліанта, зображений на тій банкноті? «Неравное всем равенство», написано старокнижною – «Нерівна всім рівність». А я додам іще з тієї мудрої книжки: «Бог схожий на багатий фонтан, що наповнює різні посудини за їхньою вмістимістю. Ллються з різних трубок різні струмені в різні посудини, що стоять довкола фонтана. Менша посудина має менше, але в тому є рівна більшій, що вони обидві однаково повні».

Може, ці слова на банкноті – то гарний привід зазирнути у добру книжку, подумати над тією вісточкою з далекого сторіччя від мудрої людини, згадати його ж, скородинівське: «Пізнай себе»? Може, ці слова про кожного з нас у цьому світі?

▲ Світлина: Євген Соколов

Або погляньте на купюру в одну гривню – на звороті перших випусків здіймалися колони Давнього Херсонесу. Пізніше, після мене, був один голова Нацбанку, який сказав, що це – руїни і їх треба прибрати з грошей. І прибрав.

Не можу погодитися, що це – руїни! То не руїни – то символ нашого становлення, то місце, звідки пішла та духовна ідеологія, яка мою націю виколисала і з якою в запліччі вона по сьогодні ходить, навіть коли часом забуває про це! Це місце Хрещення, знаковий момент нашої історії, корінь нації.

До кого не звернися на тих грошах – той ряд наших апостолів не випадково постав: усі вони там для того, щоб ми сильніше прийняли свою ідентичність, щоб ми ліпше зрозуміли, хто ми є, щоб ми чули глибше, що ми одна родина, одна сім'я. **Тому так важливо, щоб з того банкнотного ряду на нас дивилися очі саме тих людей:** князів Володимира Великого та Ярослава Мудрого, гетьманів Богдана Хмельницького та Івана Мазепи, поетів Івана Франка, Тараса Шевченка, Лесі Українки, історика і засновника новітньої української державності Михайла Грушевського, філософа Григорія Сковороди. Я не думаю, що колись постане питання цей ряд змінити: переконаний, що той вибір був дуже правильний.

Творці української гривні розставили ясні акценти: ті, хто на грошах, не несуть нічого, що руйнує нас, але разом з тим вони спонукають трошки по-іншому подивитися на наше сьогоднішнє буття. Кожний з них – творець, мудрець, консолідатор, символ.

Я розумію, що значить у 1996 році видати десятку з портретом Мазепи: для людей, що виростили на радянському, імперському історичному міфі, було просто невідомо нічого, окрім його «зради» в обставинах московсько-шведської війни та псевдоанафеми по ній! З радянських, чи з імперських підручників неможливо було дізнатися нічого: ані справжні його мотиви у тій непростій ситуації, ані факт, що той, кого потім публічно відлучали від Христа, збудував в його ім'я та славу більше храмів, ніж фундатори християнства на цій землі Володимир Великий і Ярослав Мудрий, разом узяті.

Я глибоко переконаний, що людина, яка боролась за нашу Незалежність, – вона є героєм. Ми колись правильно прочитаємо його місію – місію Івана Степановича Мазепи. І може, просвітницька робота Національного банку когось спонукає до якихось нових для себе почуттів?! Почуттів, що приведуть до розуміння місії чоловіка, який 300 років тому так глибоко і відчайдушно замислився про нашу державну Незалежність?!

Віктор Ющенко,

фрагмент книги «Недержавні таємниці».

Джерело: інтернетсторінка Олександра Зінченка

64 роки тому ХГ писав ...

ЙОРДАНСЬКІ ВОДОСВЯТТА В ПЕРЕМИШЛІ (3)

Присвячую світлій пам'яті останнього пароха м. Перемишля,
о. крил. Володимира Гмитрасевича.

Йордан над Сяном у Перемишлі 1912 року з вл. Костянтином Чеховичем. Джерело: сторінка у ФБ *Franko Lemberger*

замість того: «і благовірний і бо-гохранимий наш народ». (Чи було так в усіх греко-католицьких епархіях, чи лиш в перемиській, мені невідомо).

IV. По такій відмовній відповіді зорганізувала в 1935 р. командантура місцевого гарнізону, головню в полку «strzelców» [стрільців-Ред.] генерала Борути-Спеховіча, **своє власне йорданське водосвяття** на Сяні – для вояків греко-катол. обряду, що служили в різних частинах перем. військового гарнізону, головню в полку «strzelców podhalańskich» [Подгалє – регіон в південній Польщі-Ред.], якого командантом був саме ген. Спеховіч⁹⁰. Ініціатором цього нового самостійного військового Йордану в Перемишлі був найзавзятіший опонент серед перемиських римо-католицьких священних кругів кс. полк. Мйодоньскі

[кс. – ксьондз, священник-Ред.], шеф військових капелянів перемиської X Корпусної округи.

Цей боєвий кс. Мйодоньскі звівний був широкій українській громаді в краю з того, що він організував у підгірських повітах – на терені Схід. Галичини «koła szlachty zagrodowej» [кружки застінкової шляхти-Ред.] серед українців, що були шляхетського походження з метою їх «ревіндикації» для польщини.

Знані були його організаційні виступи на прим. в Симбірськiм повіті в Кульчицях, де були всі Кульчицькі шляхтичами, в Бачині – Бачинські, в Гордині – Гординські, в ліськiм повіті в Лісковатiм – Лісковацькі, в Телесниці – Телесницькі, в Турчанщині, в Яворі – Яворські і т. д. Видавав для них орган «Робудка szlachty zagrodowej» [пробудження застінкової шляхти-Ред.], возив тих «шляхтичів» по Варшаві, Кракові, Ченстохові і показував їм польські пам'ятки; хотів він витворити новий тип польських громадян: «gente Rutheni, natione Poloni» [русини польської нації-Ред.].

Тим «вчинкам» кс. Мйодоньского протиставився рішуче й успішно перем. Владика Кир Йосафат і змусив своїм впливом кс. Мйоданьского до того, що той перестав явно агітувати серед греко-катол. «шляхти» до переходу на римо-катол. обряд.

Отже, щоб «докучити» Єп. Коциловському постановив він зорганізувати в Перемишлі подвійний

Одначе перемиський парох отець крилошанин Володимир Гмитрасевич відповів негативно військовій командантурі, а умотивував свою відмовну відповідь тим, що він, як місцевий парох, не може взяти на себе відповідальности за це, якщо в часі появи польської військової компанії чи польських урядових чинників на процесії дійшло до образливих окликів, чи навіть ексцесів.

А коли відтак слідуєчого року корпусна командантура віднеслась з відкликом проти цього рішення о. крил. В. Гмитрасевича до єпископського ординаріату, то єпископ-ординарій, Преосв. Йосафат Коциловський, станув по стороні о. пароха Гмитрасевича. Все чейже повинно бути обумовлене і часом і обставинами...

Така відмова викликала очевидно негодування зі сторони польської влади на о. пароха Гмитрасевича й Єп. Коциловського, чого доказом міг послужити терпкий напад особистого характеру на Владика в льокальнім двотижневику «Głos Przemyski».

Впрочім, по упадку Австрії і по програній польсько-українській війні змінено текст молитви в часі йорданського водосвяття в той спосіб, що по словах: «І спаси, Господи, святішого вселенського Архієрея (ім'ярек) Папу Римського» пропущено слова «і благовірного Імператора нашого (ім'ярек)», а вставлено

Йорданський похід на Сян. За його намовою дав тодішній командант ген. Глуховскі приказ зорганізувати для вояків греко-кат. обряду таке йорданське свято, а його переведення доручив командантові перемиського Гарнізону ген. Спеховічові. Греко-катол. військовим душпастирем перемиського гарнізону був тоді о. Омелян Ваврик, кол. абітурієнт львів. Академічної гімназії, син пароха містечка Підкамінь б. Бродів, о. декана Ваврика.

Цей о. Омелян Ваврик визначався гарним теноровим голосом і старався відправляти богослуження з великою парадю, як це за австрійських часів було, і поминав в часі богослужень «благовірного президента нашого Ігнатія і воїнів єго». Отець Ваврик молодий і недосвідчений священик ішов мимоволі на руку кс. полковникові Мйодоньському без найменшої потреби, чим заподіяв чимало прикрости о. Крилошанинові Гмитрасевичеві. Після упадку другої Польщі о. Ваврик усі ці недотягнення [недоліки-Ред.] вирівняв.

В цьому Йорданському святі брали участь не лише представники військових частин, стаціонанованих в Перемишлі, але й представники всіх державних і комунальних урядів зі старостою Адамом Ремішевським

та през. міста Леонгардом Хржановським на чолі. Йорданське Богослуження зачиналось в 8 год. в гарнізоннім костелі (давнім австрійським гарнізоннім, поєзуїтським костелі, понище греко-катол. катедральної церкви). (далі буде)

**Степан Шах, «ХГ», 1958 рік.
Мову оригіналу збережено**

¹⁰ Ген. Борута-Спеховіч був серед польських військових кругів майже легендарною постаттю. Вийшов він з рядів «strzelców» Йос. Пілсудського, став легіоністом, відтак як майор відбув з марш. Пілсудським «похід на Київ» в 1920 р. і дорікав українцям-галичанам словами, мовляв: «Ми здобували для от. Петлюри Київ, як столицю України, то галичани боролися з нами на життя і смерть за клатик землі» "Grodów Szerwieńskich"» [Червенські Гради-Ред.]. Відтак був він у дипломатичній службі в Румунії. В Перемишлі уділявся він суспільно, був запаленим спортсменом і очолював спортивний рух в Перемишлі. С. Ш.

НОВИНИ Апостольського екзархату у Німеччині та країнах Скандинавії

25-го січня 2022 р. Б.

ДО ЧЛЕНІВ НІМЕЦЬКОЇ ЄПІСКОПСЬКОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ ПРЕОСВЯЩЕНСТВА, ЕКСЦЕЛЕНЦІЇ, ДОРОГІ СПІВБРАТИ В ЄПІСКОПСЬКОМУ УРЯДІ

В Різдвяний час, коли всі християни святкували і прославляли народження Спасителя, «Князя миру» (Іс. 9:5), цей мир у Європі був знову підданий випробуванню. Останніми тижнями вздовж українського кордону відбулося значне нарощування російських військ. За офіційними даними, в безпосередній близькості від України було зосереджено понад 100 тис. російських солдатів. З кожним днем ситуація погіршується. Аналітики та спостерігачі бояться найгіршого.

Людям доброї волі в усьому світі стає все більш зрозумілим, що це не локальний конфлікт і, тим більше, не «громадянська війна» всередині України, як це постійно зображує російська пропаганда; йдеться про конфлікт світоглядів, конфлікт цінностей. Українські католицькі єпископи в США у своєму нещодавно опублікованому пастирському листі слушно наголошують на тому, що той факт, що гро-

мадяни незалежної України прагнуть жити у відповідності до своєї Богом даної гідності, представляє небезпеку для тих, які одержимі владою та пануванням і мають страх перед можливістю втратити владу – як у різдвяній історії Ірод, який наказав вбити невинних дітей, бо відчував загрозу з боку Новонародженого.

З моїми братами, українськими єпископами, ми запитуємо себе: «Як довго ще триватимуть ці страждання? Скільки ще розбитих сімей, вдів і сиріт, що живуть у злиднях, страждаючих батьків, матерів, дідусів й бабусів спричинить ця війна?»

Світлина: Синод єпископів УГКЦ ▲

Скільки ще церков, мечетей, синагог, шкіл і лікарень, мостів і доріг, будинків і помешкань, фабрик і летовищ буде знищено? Скільки ще мільйонів людей в Україні зубожіють, втратять роботу та житло, будуть змушені покинути свої домівки? Війна в Україні скрізь. Вона вбиває, калічить і руйнує. Якщо російське вторгнення в Україну посилиться, воно призведе до мільйонів нових біженців, ще більше людей буде вбито чи поранено, буде ще більше сліз і болю».

Історія Різдва повторюється не лише в радісних хвилинах зустрічі зі Спасителем, а й у драматичних картинах війни, які приходять з нашої батьківщини і кидають тінь на наше Різдво: «Чути голос у Рамі, плач і ридання та голосіння велике: Рахиль плаче за дітьми своїми, і не дається розважити себе, бо нема їх...» (Мт 2, 18). За вісім років війни, розпаленої Росією, Україна втратила значну частину своєї території, у цій війні загинуло понад 14 тисяч людей, серед них також багато дітей. Понад 1,5 мільйона людей втекли в інші частини України, а тисячі виїхали з України на Захід, що відчули й наші громади в Німеччині. Сотні тисяч людей досі живуть безпосередньо в зонах бойових дій, мільйони страждають від посттравматичного шоку. Сьогодні вже є близько 400 тисяч ветеранів російсько-української війни, а також є тисячі тих, хто втратив на війні рідних, друзів чи знайомих».

Поки громадяни України залишаються стійкими і борються за свою свободу та за самовизначення й життя у гідності, ми звертаємося до вас та до всіх людей доброї волі із закликом до солідарності та підтримки.

Як ми можемо допомогти народу України в нинішній ситуації? Що ми можемо зробити?

Молитися. Наш Святіший Отець, Папа Франциск, закликав усіх католиків у всьому світі молитися за Україну завтра, 26 січня. Моліться разом з нами за мир і справедливість в Україні. Бог добрий і чоловіколюбний, Він є Господом історії. Божа благодать торкається найтвердіших сердець. Нехай Він наверне серця насильників і врятує Україну та її громадян від подальшого лиха і подарує їм Свій мир.

Відстоювати правду. Черпайте інформацію з надійних джерел і відстоюйте правду перед російською дезінформацією. Світ не повинен відводити погляд

”

За вісім років війни, розпаленої Росією, Україна втратила значну частину своєї території, у цій війні загинуло понад 14 тисяч людей. Понад 1,5 мільйона людей втекли в інші частини України, а тисячі виїхали з України на Захід.

від нинішньої ситуації. Шукайте істину, поділіться правдою з іншими – вона звільняє і дарує усім нам мудрість.

Підтримка. Зараз Україна переживає глибоку гуманітарну кризу. Люди в зоні бойових дій потребують питної води, їжі, одягу та ліків. Біженці в Україні, а також тут, у Німеччині, потребують допомоги, щоб відновити своє існування, фінансово та духовно.

”

Війна в Україні скрізь. Вона вбиває, калічить і руйнує. Якщо російське вторгнення в Україну посилиться, воно призведе до мільйонів нових біженців, ще більше людей буде вбито чи поранено, буде ще більше сліз і болю.

Ваші пожертви під ключовим словом «Жертви війни» на рахунок для жертв Апостольської Екзархії: IBAN: DE29 7509 03000102 1032 57, LIGA Bank München будуть негайно передані потребуючим жертвам війни.

Нехай шанується і оберігається Божий дар людської гідності та свободи як в Україні, так і в усьому світі!

† БОГДАН ДЗЮРАХ, Апостольський екзарх для українців-католиків візантійського обряду в Німеччині та Скандинавії

XI

«НАША ВІРА ЗАЛИШАЄТЬСЯ ЗАВДЯКИ МОЛИТВІ КОРЕНЕМ НАШОЇ СОЛІДАРНОСТІ», – НІМЕЦЬКА ЄПІСКОПСЬКА КОНФЕРЕНЦІЯ ПІДТРИМАЛА УКРАЇНЦІВ У ЧАС НАПРУГИ

Голова Німецької єпископської конференції владика Георг Бетцінг надіслав письмову відповідь та лист підтримки українського народу в умовах зростання напруження перед можливим повномасштабним вторгненням Російської Федерації на українські землі. Лист надійшов на ім'я владика Богдана Дзюраха, Апостоль-

ського екзарха для українців візантійського обряду у Німеччині та країнах Скандинавії.

ПРЕОСВЯЩЕННИЙ ТА ДОРОГИЙ СПІВБРАТЕ, ВЛАДИКО БОГДАНЕ,

дякую за Твого листа, котрого Ти переслав мені та моїм співбратам 25 січня 2022 року Божого. Через масивне озброєння російських військ ми також

спостерігаємо за розвитком подій у Твоїй країні з великою турботою. Дієцезія Лімбурга плекає численні контакти не лише з українцями, котрі живуть серед нас, але і з багатьма екзархатами та епархіями в Україні. Завдяки цим контактам ми дізнаємось про скруту людей на місцях, про їх побоювання щодо військового розгортання конфлікту та невідомого майбутнього.

З Донецького екзархату ми чуємо також про тягари та виклики перед людьми на місцях та перед екзархатом загалом, котрі спричиняє пандемічна ситуація. Через наші наявні контакти ми отримуємо диференційовану інформацію та надійну оцінку для розуміння конфлікту, які є ширшими за повідомлення у медійному просторі.

Твій заклик до солідарності та підтримки дійшов до нас та залишається почутим. Ми також підтримали заклик до молитви Святішого Отця Франциска у нашій дієцезії. І ми продовжимо молитися до нашого доброго Господа за мир та Його втручання задля мирного вирішення конфлікту.

Українська греко-католицька громада міста Франкфурт-на-Майні під проводом о. Романа Лірки є особливим місцем для такої молитви. Вона дає вірним розраду та відчуття близькості також через рідну мову. Але і «Мандрівна свіча миру», котру після екуменічної молитви в нашому регіоні було передано на Схід України, а відтак передано до різних греко-католицьких

та римо-католицьких громад і наприкінці доставлено владикою Васи́лем Тучапцем назад до Лімбургу, символічно об'єднує багатьох людей в молитві за мир, долаючи всі кордони. Наша віра залишається завдяки молитві коренем нашої солідарності.

Виклики гуманітарної кризи ми могли побачити завдяки чисельним проектам, котрі Твої співбрати представляли останніми роками нашої дієцезії. У багатьох випадках ми змогли допомогти, щоби люди після досвіду війни та вимушеного внутрішнього переселення змогли відновлювати основи для свого існування. Як приклад можу назвати програми для подолання травм війни.

Наша допомога не припиниться, якщо існуюча гуманітарна криза переросте в трагедію військового конфлікту. Спільно з іншими дієцезіями, Фондом «Реновабіс» та Міжнародним благодійним фондом «Карітас», ми і надалі будемо підтримувати постраждалих та жертв конфлікту, а також Церкви в Україні.

Нехай в ці дні супроводить Тебе та довірених Тобі людей Боже благословення.

У молитовній злуці та з сердечним привітом,

† ГЕОРГ БЕТЦІНГ, єпископ Лімбургу

Джерело: сайт Апостольського екзархату для українців візантійського обряду в Німеччині та країнах Скандинавії.

Джерело світлини [ТУТ](#)

ХІ

ГОЛОВА ПІВНІЧНОЇ ЄПІСКОПСЬКОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ НАДІСЛАВ ЛИСТ СОЛІДАРНОСТІ З УКРАЇНСЬКИМ НАРОДОМ

26 січня 2022 року на ім'я Апостольського екзарха для українців візантійського обряду в Німеччині та Скандинавії владика Богдана Дзюраха надійшов лист солідарності з українським народом від єпископа Чеслава Козона, Голови Північної єпископської конференції.

У листі, який є відповіддю на заклик Апостольського екзарха до посиленої молитви і до солідарності з українським народом, владика Козон написав:

Лист солідарності Голови Північної єпископської конференції владика Чеслава Козона з українським народом

ВАШЕ ПРЕОСВЯЩЕНСТВО, ДОРОГИЙ СПІВБРАТЕ,

я дякую Вам за Вашого листа від 25 січня ц. р., в якому Ви висловили свою журбу щодо ситуації Вашої країни. Ми з великою тривогою слідкуємо за розвитком подій на кордонах України і впливаючою з цього загрозою для Вашої країни і водночас бачимо великі страждання, яких завдають українському народові, і то не лише в останніх тижнях, але впродовж тривалого часу.

Ми охоче долучилися до заклику Святішого Отця і сьогодні особливо молилися за Україну, за народ, за Церкву в країні, як рівно ж за мир для Вашої країни та нашого континенту.

Цим листом я прагну в імені Північної Єпископської конференції висловити нашу солідарність і близькість, а також запевнити Вас про наші молитви.

З братерським привітом

Ваш

† ЧЕСЛАВ КОЗОН, єпископ Копенгагена, Голова Північної єпископської конференції

Довідка

Північна Єпископська конференція (відома ще як Конференція єпископів Скандинавії) складається з римо-католицьких єпископів усіх скандинавських країн, а саме – Данії, Швеції, Норвегії, Фінляндії та Ісландії. Вірні УГКЦ, які проживають у цих країнах, разом зі своїми душпастирями належать до Апостольського екзархату УГКЦ з осідком у Мюнхені (Німеччина).

Джерело: пресслужба Апостольського екзархату у Німеччині та країнах Скандинавії

«МИ САМІ НЕ УСВІДОМЛЮЄМО, НА ЩО ЗДАТНІ», – ГЛАВА УГКЦ ПРО ГОТОВНІСТЬ УКРАЇНЦІВ ЗАХИЩАТИ СВОЮ КРАЇНУ

Українське суспільство не перший рік живе в умовах війни. Хоча багато громадян живе наче її немає, усе-таки є лівова частина суспільства, яка живе проблемами війни Росії проти України. Про це сказав Отець і Глава Української Греко-Католицької Церкви Блаженніший Святослав у [інтерв'ю виданню ZN.UA](#).

«Коли займаєшся душпастирством, то щодня бачиш цих людей, бачиш, як їм складно, як вони змучуються інколи, як вони шукають надію... Але тоді ти бачиш й інше: як ці люди вміють мобілізуватися. Яка надзвичайна життєва сила проявляється в них. Зрештою доходиш трохи інших висновків, ніж "диванні експерти". Ми просто самі не усвідомлюємо, на що здатні, – доки не настане мить, котра від нас того затребує. І тоді – ми самі себе здивуємо, як уже неодноразово дивували», – сказав Предстоятель.

За його словами, ще до кінця не настав час повної мобілізації сил суспільства. «Але люди готові захищати свою країну», – наголосив Блаженніший Святослав.

Духовний лідер висловив переконання, що люди потребують сенсів, змісту. «Найбільше болить людині, коли вона не розуміє, що з нею діється і чому це діється з нею. Тому є великий запит на інтелектуальний вимір Церкви, адже люди прагнуть розуміти», – додав він.

Коли починають розхитуватися фундаменти, відзначає Глава Церкви, ми починаємо шукати точку опори. «Є те, що хитається, руйнується, але є щось непорушне.

І то – Божа присутність. Тому завдання віруючої людини і Церкви загалом – відкрити цю Божу присутність. Бог із нами навіть у такі драматичні часи. Єдиний, хто може відкрити нам шлях, освітити сенси, – це Бог, який знає правду».

” Найбільше болить людині, коли вона не розуміє, що з нею діється і чому це діється з нею. Тому є великий запит на інтелектуальний вимір Церкви.

Предстоятель закликав не боятися, що б там не було, адже страх – дуже поганий порадник. «Ми пережили не одне лихо – і це переживемо з Божою допомогою. Механізми гібридної війни, яка проти нас ведеться, спрямовані на те, щоби настрашити людину. Паралізувати її волю, здатність ясно мислити, діяти, чинити добро», – вважає він.

Блаженніший Святослав висловив переконання, що коли ми чинимо добро, ми стаємо дуже сильними. «Тому така моя порада, хочете відчутти власну силу – творіть добро! І тоді ви побачите: ми здатні бути дуже сильними», – резюмував Глава УГКЦ.

Департамент інформації УГКЦ

НОВИНИ Апостольського екзархату у Німеччині та країнах Скандинавії

«НОСИТИ ІМ'Я СВЯТОГО ВАСИЛІЯ ДЛЯ ГРОМАДИ – ЦЕ ВЕЛИКА ЧЕСТЬ, АЛЕ ТАКОЖ – ВЕЛИКЕ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ»

Напередодні Різдва Христового вперше до української громади в Штутгарті прибув Вифлеємський вогонь миру. Це – міжнародна щорічна скаутська акція до святкування Різдва Христового, котра полягає у поширенні символічного вогню, запаленого на місці народження Ісуса Христа. Українські пластуни доставили та передали свічки з благодатним вогнем. Настоятель парафії святого Василя Великого отець Роман Врущак радо привітав пластунів і Вифлеємський вогонь, як символ миру та злагоді, він запалав у церкві святого Ульріха.

У неділю 9 січня по службі Божій відбувся виступ дитячого вертепу, який підготували Ірина Дробут та Тетяна Трік.

Починаючи з січня 1973 року в католицькій церкві святого Ульріха, що в передмісті Штутгарту – Фазаненгофі, відбувається Парафіяльний український празник. Покровителем української греко-католицької персональної парафії з центром у Штутгарті є святий Василій Великий, пам'ять якого Українська Церква вшановує 14 січня. Через карантинні обмеження цього року Церковною радою було вирішено проводити святкування окремо в Штутгарті та філіях парафії.

Вперше до Вюртембергу завітав з канонічною візитацією Апостольський екзарх, владика Богдан Дзюрах. У суботу 15 січня Кир Богдан навідався «з колядою» до церкви святого Стефана на околиці Гайльброну, де спільно з отцями Романом Врущак та Андрієм Химчуком відслужив архиерейську літургію у філії парафії.

По Службі Божій молилися за українців, котрі стали жертвами II світової війни. Жалобна панахида відбулася біля могили українців – жертв II світової війни на кладовищі в Гайльброні. Пам'ятник минулого року відновили місцеві українські патріоти. Жива пам'ять та молитви лікують історичні рани українського народу.

У неділю 16 січня владика вітали в Штутгарті у церкві Святого Ульріха. Учні Української недільної школи та катехит Тетяна Трік хлібом-сіллю зустріли Кир Богдана:

В Штутгарті в нашій громаді раді Вас вітати,
Хочемо Вам, наш владико, ласк всіх побажати.
Хай Ісус, мале дитя, благословить Ваше життя,
Щоб Ви в мирі проживали і біди не знали...

Уже стало традицією запрошувати на парафіяльний празник хор семінаристів Колегії східних церков з Айхштету. Цього року архиерейську літургію співслужили Кир Богдан Дзюрах, отці Роман Врущак та Микола Добра, католицький священник Мартін Уль, дякували Антон Лісняк та Наталія Бондар. А хор семінаристів у складі віце-ректора Collegium Orientale, отця Миколи Добри, диригента Романа Стецика, Богдана Дениса, Назара Гайового, Юрія Палуха та Маркіяна-Іллі Микитчина радував нас своїм професійним співом. А після літургії семінаристи виступили ще і з різдвяним концертом.

У своєму батьківському слові-проповіді владика Богдан Дзюрах звернувся до духовної спадщини покровителя парафії святого Василя Великого, поєднавши її з сучасністю.

«Нинішнього свята ми можемо, у світлі життя і духовного подвигу святого Василя Великого, застановитися, де народжуються святі і як стають святими. Читаємо у Житті святого Василя, що він народився 330 року в Кесарії Кападокійській в християнській родині, в справжній "домашній Церкві", яка жила в атмосфері глибокої віри. Цей історичний факт пригадує нам, що добрі люди народжуються у добрих сім'ях, а святі народжуються у святих батьків. Справді, перший контакт з Христом дитина отримує і перші кроки до Христа вона робить в лоні родини. Якщо цього не стається, якщо батьки занедбають цей свій най-

головніший життєвий обов'язок перед Богом і перед своїми дітьми – дати дітям пізнати Бога і відкрити їм шлях до зустрічі з ним, то пізніший шлях таких дітей до віри, до особистої зустрічі з Христом може виявитися досить довгим, або й взагалі не відбутися.

З іншого боку, блаженна та дитина, котра мала щастя народитися і зростати у глибоко віруючій християнській сім'ї. Там вона отримала найбільший і найцінніший спадок, який батьки можуть залишити дітям і який може допровадити дитину до вершин людяності і святості. [...]

Саме тому великим нашим побажанням є для вас, дорогі у Христі, щоб кожна родина у цій нашій громаді була «незгасним вогнищем життя і здоров'я Церкви і народу», зберігаючи і плекаючи великий і безцінний скарб віри, який ми принесли з рідної землі і який маємо тут плепати і передавати наступним поколінням. Над цим маємо усі спільно працювати – самі родини, громадські організації і, очевидно, Церква.

Справжня віра має виявлятися ділами милосердя. Бути християнином означає світити світлом віри і добрих діл. Святий Василій Великий наголошує: «Богові до вподоби не великі діла, а велика любов, з якою ці діла довершуються». Справді, жести любові можуть бути дрібними і маленькими – добре слово, лагідний погляд, ніжна усмішка, – але, учинені з великою любов'ю, вони стануть об'явленням близькості Бога для наших ближніх і виявом нашого справжнього християнства. [...]

Дорогі у Христі! Носити ім'я святого Василя для громади – це велика честь, але також – велике зобов'язання. То ж намагаймося краще пізнати його життя, а ще більше – наслідуймо його віру, яка привела його до святості, – життєвої мети кожного християнина.

І цього всього я вам і собі від душі бажаю: щоб ми усі дбали і піклувалися про наші родини, які нехай стають що раз то більше вогнищами живої віри і щирої любові». [...]

Після завершення Божественної Літургії владика Богдан виголосив многоліття, висловив велику подяку отцям та парафіянам. А настоятель парафії отець-мітрат Роман Врущак подякував католицькій громаді святого Ульріха за гостинність, сприяння в проведенні богослужінь, розуміння специфіки Української Церкви в діаспорі та інтеграції її у німецьке суспільство: «Ми хочемо і надалі бути постійно присутніми при церкві святого Ульріха. В тяжкі часи карантинних обмежень ви щиро простягнули нам руку допомоги».

Для «ХГ» Дмитро Мірецький, Штутгарт

**На світлинах:
Архиерейська літургія у Гайльброні;
біля могили українців – жертв II світової війни
на кладовищі в Гайльброні; дитячий вертеп**

ВЛАДИКА БОГДАН ДЗЮРАХ: СПІЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА МІСІЮ УГКЦ У ЗАХІДНІЙ ЄВРОПІ

Слово владыки
Богдана Дзюраха,
Апостольського
екзарха для українців
візантійського
обряду у Німеччині
та країнах
Скандинавії

до учасників Собору єпархії Святого Володимира
в Парижі, що відбувся 28 січня 2022 року.

**Преосвященний владыко Глібе, всесвітліші
і всечесні отці, преподобні сестри, дорогі
брати і сестри у Христі, учасники цього
Єпархіяльного собору,**

широ дякую за запрошення мене і о. Андрія Химчука на Ваш Собор і можливість поділитися з Вами кількома думками на тему, яку запропонував мені Секретаріат. До певної міри вже сам факт нашої з отцем Химчуком участі в Соборі є яскравою ілюстрацією змісту моєї доповіді, бо ми тут творимо спільноту задля кращого здійснення місії нашої Церкви в Західній Європі. Але, дозвольте, що, користаючись з цієї нагоди, все ж таки поділюся кількома думками щодо понять, які виписані в заголовку моєї доповіді. Зосереджуся на перших трьох поняттях: «спільна», «відповідальність», «місія».

Спільна. Це слово виражає нашу церковну і християнську ідентичність. Святійший Отець Франциск на зустрічі з митрополитами та Постійним Синодом УГКЦ у липні 2019 року зауважив: *«Бути Церквою означає бути спільнотою, яка прямує вперед разом»*. Але у Церкві як спільноті не йдеться про чисто людське буття разом, чисто людське зібрання, бо Церква – це таїнство Божої присутності з нами, а через нас – у світі. *«Де двоє, або троє зібрані в Моє ім'я, там я посеред них»* (Мт. 18, 20). Остаточно, через наше спільнотне буття і діяння ми покликані явити у світі образ Бога в Трійці Святій єдиного, який є спільнотою осіб в любові. То ж автентична християнська спільнота самим своїм буттям є символом, таїнством Божої присутності у світі, згідно зі словами Христа: *«Не може сховатись місто, що лежить на вершні гори. І не запалюють світла та й не ставлять його під посудиною, лише на свічник, і воно світить усім у хаті. Так нехай світить перед людьми ваше світло, щоб вони, бачивши ваші добрі вчинки, прославляли вашого Отця, що на небі»* (Мт. 5, 14–16).

Окрім цього, церковна спільнота відіграє також важливу роль у житті своїх членів. Саме у лоні Церкви через Таїнство хрещення народжується Христовий учень і учениця та через Хрещення долучається до цієї єдиної Божої родини, якою є свята, соборна і апостольська Церква. У Церкві, яка є *«стовпом і основою істини»* (1 Тим. 3, 15), християнин пізнає правди Божі, віднаходить орієнтири в лабіринтах щоденного життя і отримує божественно-людську підтримку на своєму шляху зростання у вірі і свідчення

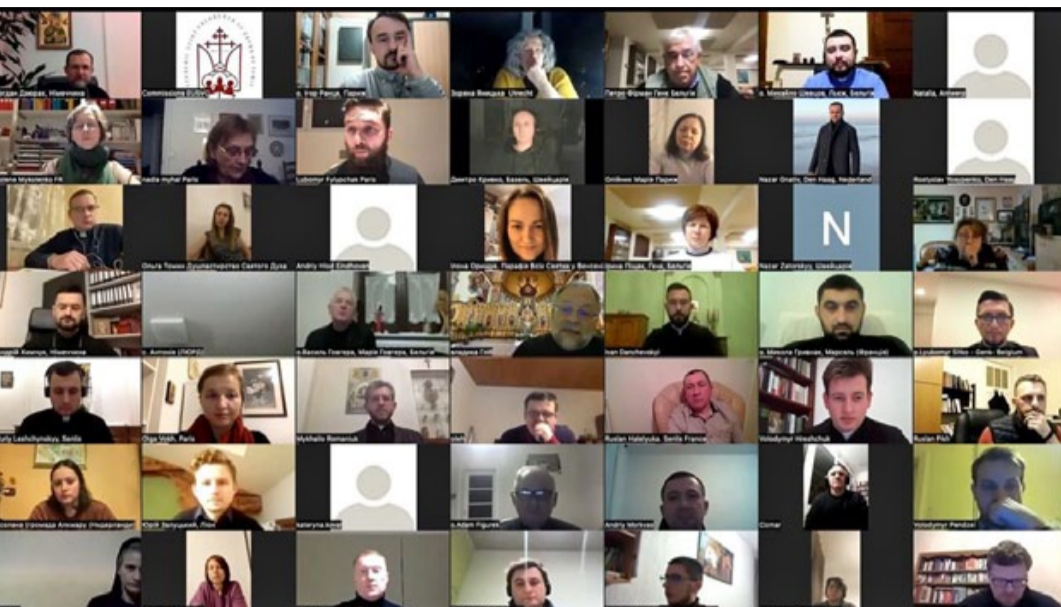
віри... *«Ми один одному члени»* (Еф. 4, 25) – каже св. Павло, підкреслюючи взаємозалежність християн у єдиному Тілі. *«Не може око руці сказати: "Ти мені непотрібна!" Чи голова ногам: "Ви мені непотрібні!"... Та Бог так уклав тіло,... щоб не було роздору в тілі, але щоб члени дбали однаково один про одного»* (1 Кор. 12, 21.24–25).

Старий Завіт перестерігає: *«Двом ліпше, ніж одному, вони бо мають ліпшу користь із своєї праці. Бо як упадуть, один одного підніме. Горе ж одному, як упаде, і нема нікого, щоб його підвести»* (Проп. 4, 9–10). Ми всі, що живемо в малих спільнотах, – парафіяльних і родинних, а може і самотньо, – будучи віддаленими одні від одних десятками, а часом і сотнями кілометрів, знаємо з власного досвіду, як важко діяти у цьому світі як християни поодиночі. Не раз відчуваємо, як хвиля пануючої субкультури заливає наш хиткий човен віри, не раз нам бракує сил, щоб гребти проти течії, долати супротивні вітри і буревії, які навалюються на човен Церкви, нам можуть опускатися руки і нас може долати почуття страху, тривоги і безвиході. В таких обставинах нам так потрібно знайти опору у спільноті, знайти єдиновірців, які підтримають нас, піднесуть на душі, допоможуть встати на ноги і з новою надією продовжувати наш життєвий шлях!

Ось чому для нас настільки важливо прикладати зусилля, щоб творилася у наших громадах і парафіях справжня спільнота. А Творцем спільноти є Господь. *«На Ньому, – каже св. Павло, – вся будівля, міцно спонена, росте святим храмом у Господі; на ньому ви теж будуетесь разом на житло Бога в Душі»* (Еф. 2, 21–22). Дух Святий запевняє ріст і єднання церковної спільноти. Тому так життєво необхідним для Церкви є молитва, Свята Літургія, під час якої властиво твориться спільнота, бо Дух Святий, який перемінює євхаристійні дари, перемінює також і нас в єдине Тіло – Христову Церкву, як це виражає молитва епиклези Літургії св. Василя Великого: *«А нас усіх, що від одного хліба і чаші причащаємося, з'єднай одного з одним на причастя єдиного Духа Святого»*.

” Ми, здається, дуже мало усвідомлюємо необхідність виходити поза власні мури, поза власні огорожі, ділитися скарбом віри, який ми зберегли і плекаємо в наших серцях і в наших спільнотах.

Церква має бути *«школою сопричастя»*, школою спільнотного життя, а це означає, що Церква має бути передовсім школою молитви і школою переображених і наповнених Божою любов'ю людських взаємин. Невипадково початки першої християнської спільноти сягають не просто фізичного перебування разом, але – перебування разом на молитві: *«Всі вони пильно й єдинодушно перебували на молитві разом з жінками і Марією, матір'ю Ісуса, та з його братами»* (Діяння 1, 14);

” Одним з видимих проявів єднального діяння Святого Духа у спільноті є відсутність у ній поділів, роздорів, розколів.

«Вони постійно перебували в апостольській науці та спільноті, на ламанні хліба й молитвах» (Діяння 2, 42); «Щодня вони однодушно перебували у храмі, ламали по домах хліб і споживали харчі з радістю і в простоті серця; хвалили Бога і втішалися любов'ю всього люду» (Діяння 2, 46–47). **Без молитви християнське згромадження перетвориться на звичайні людські збори, а ніколи не стане спільнотою Христових учнів.**

Тим, хто громадить воедино Христових учнів є Святий Дух. В стихирі на Вечірні П'ятидесятниці це виразно зазначено: «Усе подає Дух Святий: пророків посилає, священників удосконалює, неграмотних мудрости навчає, рибалок богословами появляє, і єднає всю церковну спільноту». А одним з видимих проявів такого єднального діяння Святого Духа у спільноті є відсутність у ній поділів, роздорів, розколів. Бо саме диявол є тим, хто ділить, роз'єднує, протиставляє, як і саме слово це виражає: (διάβολος – означає той, хто розділяє). Там, де є поділи, протиставлення, або, кажучи мовою св. Якова апостола, «війни» між членами спільноти (пор. Як. 4, 1), там немає Духа Божого, а отже там церковне буття перебуває під великою загрозою.

Колись в німецькомовному середовищі був такий відомий мирянський рух, який проходив під назвою «Ми є Церква» – «Wir sind Kirche», але це «ми» мало характер протиставлення і ексклюзивізму: це «ми» протиставлялося ієрархічній Церкві і духовенству в ній. Воно не враховувало необхідності поєднання, примирення різних дарів всередині одного Тіла. Очевидно, це могла бути реакція на клерикалізм, який є іншою формою ексклюзивізму, проте це не виправдовує помилок, які робилися цим рухом тоді і робляться певними групами у Церкві нині.

Бо сьогодні, коли говориться «Церква», часто знову мається на увазі переважно пастирів, особливо, коли йдеться про якісь негативні явища чи скандали, пов'язані із церковнослужителями. Я нещодавно мав нагоду спілкуватися з одним мирянином римо-католиком, віруючим і, як він висловився сам про себе – «kirchenfreundlich» – зичливо налаштованим до Церкви, який ділився своїм болем з приводу скандалів в Католицькій Церкві Німеччини. Він кілька разів наголошував, що «Церква має стати на коліна, вдарити-

ся в груди, каятися...» і так далі. Але у мене склалося враження, що в тому «Церква» він радше не бачив місця для себе, не бачив своєї ролі в очищенні цієї Церкви... «Церква» – це були єпископи, кардинали, Папа, одне слово – ієрархи... Очевидно, є адміністративна, канонічна, врешті-решт, кримінальна відповідальність за гріхи перед Богом і за злочини перед людською спільнотою. Втім, у Церкві ми всі несемо тягарі один одного і часто мусимо нести тягарі, яких ми ані самі не обирали, ані самі не клали собі на рамена. Легко належати до Церкви «тріумфуючої» і любити її, але любити Церкву поранену, забруднену людським гріхом, – це вимагає вже неабиякої зрілості у вірі. Втім, це – частина нашої відповідальності за Церкву: молитися за неї, дбати про її очищення через власне освячення, дбати про її зростання через власне преображення Святим Духом. У цьому теж проявляється таїнствена єдність і спільність Церкви, про яку св. Павло казав: «І як страждає один член, страждають усі з ним члени; і як один член у славі, радіють з ним усі члени» (1 Кор. 12, 26).

Відповідальність. Зі спільноті у Святому Дусі випливає відповідальність одне за одного і за інших. Спільнота означає спільність, яка виражається на різних рівнях – починаючи від духовного і закінчуючи щоденним і матеріальним. Зауважмо, що після опису Зіслання Святого Духа: «Коли вони молилися, затряслось те місце, де вони зібралися, і всі сповнилися Святим Духом, і сміливо звіщали слово Боже» (Дії 4, 31), Діяння святих апостолів відразу описують факт дивовижного єднання усієї спільноти: «Громада вірних мала одне серце й одну душу», а це єднання виражалося також у спільноті дібр та у взаємній підтримці між членами спільноти: «І ні один не називав своїм щось з того, що кому належало, але все в них було спільне». Таке життя перших християн ставало джерелом сили та плідності їхньої місії: «Апостоли з великою силою свідчили про воскресіння Господа Ісуса й були всім вельми любі». Так злучена між собою спільнота показувала реальну турботу одне про одного: «Тому й ніхто з них не був у злиднях, бо ті, що були власниками земель або мали дома, їх продавали, приносили гроші за продане та й клали в ноги апостолів, – і роздавалось це кожному за його потребою» (Діяння 4, 32–35).

Синонімом спільної відповідальності є залучення, участь, про які каже Папа Франциск, запрошуючи Церкву крокувати синодальним або соборним шляхом. Конкретно беручи, йдеться про більше залучення мирян до життя і місії Церкви. Якщо Церква має бути спільнотою, то вона не може перетворитися

на «приход» – коли люди лише приходять, щоб виконати «свій недільний обов'язок» участі в Святій Літургії, чи скористатися з інших духовних потреб. Віруючі в парафіяльній спільноті мають реалізувати своє буття християнином, своє буття Христовим учнем. У цьому контексті можемо застановитися над трьома питаннями:

- 1) чому миряни мало, або недостатньо беруть участь у церковному житті, не в сенсі: користають з духовних послух, які пропонує Церква в особах своїх священнослужителів, а реально співпрацюють з цими співслужителями у сповненні місії Церкви? Навіть, якщо тут, серед нас сьогодні, є миряни і ваша участь у Соборі є доказом вашої активності у Церкві, мусимо визнати, що духовний потенціал більшості наших мирян ще не пробуджений і не задіяний у місії Церкви;
- 2) де б могли наші миряни бути більше, ніж дотепер залученими до реалізації місії Церкви, зокрема, враховуючи потенціал переображення середовищ зсередини, який Господь вкладає в руки мирянам: «Вони [миряни] живуть у світі, тобто серед усіх своїх мирських справ і обов'язків, у звичайних умовах родинного і суспільного життя, з яких немовби зіткане їхнє існування. Там Бог їх кличе, щоб вони, виконуючи свої обов'язки в євангельському дусі, стали немовби закваскою для освячення світу зсередини і, передовсім сяючи свідченням власного життя, вірою, надією та любов'ю, являли Христа іншим» (LG 31).

Церква має бути «школою сопричастя», школою спільнотного життя, а це означає, що Церква має бути передовсім школою молитви і школою переображених і наповнених Божою любов'ю людських взаємин.

Отже, завдання душпастирів полягає на тому, щоб допомогти мирянам почути отой поклик Божий і відтак відповісти на нього і таким чином спричинитися до здійснення місії Церкви у світі. Цей процес в духовній літературі називається *розпізнанням* і воно є надзвичайно важливим для того, щоб приймати правильні рішення задля здійснення відповідно до волі Божої свого християнського і життєвого покликання. В німецькій мові є такий вислів: «Keine Entscheidung ohne Unterscheidung!» [Жодного рішення без розпізнання!]. Це розпізнання індивідуальних харизм і обдарувань покладене на віруючого, якому в цьому допомагають пастирі. **Догматична Конституція Другого Ватиканського Собору про Церкву «Світло народів» каже про це так:** «Пастирі знають, що Христос поставив їх не для того, щоб вони поклали тільки на себе всю спасительну місію Церкви у світі; вони знають, що їхнє преславне завдання – так пасти вірних і так визнавати їхнє служіння й харизму, щоб ті, кожен по-своєму, одноставно співпрацювали в єдиному ділі» (LG 30).

Як приклад важливого і спонтанного служіння мирян на парафії можна навести простий жест – гостинність і відкритість парафіяльної спільноти до новопрИБулих: коли після богослужіння звертаємо увагу на новопрИБулих, цікавимося, чи вони потребують

помочі, пропонуємо підтримку, або просто ведемо невимушену і сердечну бесіду із ними, – це в силах робити кожен, для цього не треба богословської освіти, а тільки живий досвід Божої любові, яка спонукає давати її далі.

- 3) як маємо допомогти мирянам, щоб вони могли більш успішно співпрацювати у здійсненні місії Церкви? Тут, мабуть, слід послухати самих мирян, щоб вони сказали, де і якої помочі вони потребують.

” Легко належати до Церкви «тріумфуючої» і любити її, але любити Церкву поранену, забруднену людським гріхом, – це вимагає вже неабиякої зрілості у вірі.

Місія. Нашу місію тут, у Європі, можна розуміти в подвійному сенсі: по-перше – у ширшому значенні місії як покликання, завдання Церкви загалом. Тут можемо сказати, що специфічний вклад нашої Церкви у церковну і християнську дійсність Європи може полягати на тому, щоб:

- своїм буттям свідчити про розмаїття і багатство християнських традицій Європи, зокрема пригадувати, що християнство у його двох іпостасях – східному і західному від самих початків співтворило християнське обличчя Європи і надалі продовжує його об'являти. Тут нам на поміч спішать Анна Київська, королева Франції, та її доня Едігна, Блаженна Католицької Церкви, яка довершила свій духовний подвиг тут, в Баварії. Ці славні доньки нашої землі єднають три народи – французький, німецький і український, але передовсім свідчать про духовну і культурно-цивілізаційну єдність європейської родини на основі християнських цінностей – тисячу років тому і сьогодні.
- давати свідчення про єдність Церкви. В ситуації, коли в Європі існує так багато Церков і церковних спільнот, наше сопричастя з наслідником апостола Петра показує, що єдність не є лише бажаною ціллю і темою наших молитов, але що ця єдність є тим, чим діти нашої Церкви реально живуть і за що часто складали свідчення крові і власного життя, починаючи від св. Йосафата і закінчуючи новомучениками ХХ-го століття. Ми маємо допомогти реалізувати заклик Івана Павла II, який казав свого часу: «Європо, не забувай твоїх мучеників!».
- ще один елемент нашої місії в Європі це – служіння нашими духовними скарбами для християн інших традицій та шукаючих людей загалом. О. Томаш Галік зауважив, що особливо в часах коронавірусу Церква мусить відкритися до тих, кого можна назвати «шукаючими», хто перебуває на периферіях, в тому числі і на периферіях Церкви та запропонувати їм новий досвід зустрічі з Богом у рамках власної духовної традиції: «Теологія визволення вчить нас шукати Христа серед людей на периферіях суспільства. Але також необхідно шукати його серед людей, які маргіналізовані в Церкві... Господь уже постукав зсередини і виходить, а наша робота – шукати його і слідувати за ним. Христос пройшов

крізь двері, які ми замкнули зі страху перед іншими. Він пройшов крізь стіну, якою ми себе оточили. Він відкрив простір, широта і глибінь якого спричинили наше запаморочення... Де ще ми з певністю зустрінемо рани Воскреслого, як не в ранах світу і ранах Церкви, ранах тіла, котре він собі прийняв?» (Т. Галік, Християнство в часи пощесті).

Сестра Міхаела Гутт, німкеня, яка посвятилася плеканню духовного життя у візантійській традиції та популяризації духовного досвіду Східної Церкви посеред німецького населення, з боєм стверджує, як багато її співгромадян, навіть вчорашніх католиків, шукають за новим духовним досвідом в близькосхідних релігіях та новітніх релігійних рухах, при цьому навіть не здогадуються, як дуже глибокий духовний досвід може їм запропонувати Християнський Схід.

А якщо говорити про місію у її вузькому значенні цього слова – тобто як проповідь Євангелія людям, які ще не мали можливості пізнати Христа і особисто зустріти Його, то тут для нашої Церкви загалом і, припускаю, для кожної з наших структур в Європі ще просто непочатий край праці. Ми з різних причин – об'єктивних і суб'єктивних, призвичаїлися до так званого «консервативного» душпастирства, до несення духовної опіки лише власним вірним, членам нашої громади, ми замало є «експансивною» Церквою, або, кажучи мовою церковною – «Церквою, яка живе місійно-євангелізаційною духовністю, місійним духом». Але ми, здається, дуже мало усвідомлюємо необхідність виходити поза власні мури, поза власні огорожі, ділитися скарбом віри, який ми зберегли і плекаємо в наших серцях і в наших спільнотах. І саме до цього,

до речі, закликає нас останній пункт Послання Синоду Єпископів УГКЦ 2021 року «Надія, до якої нас кличе Господь» – «Місійність і вихід назустріч світові».

То ж цю працю слід розпочинати з усвідомлення необхідності плекати місійну духовність і місійну діяльність як характерну і суттєву прикмету Христової Церкви, яка має бути Церквою «апостольською», а це означає, – втілювати в життя євангелізаційну місію перших апостолів. Можемо з певністю сказати: Церква або проводить євангелізаційно-місійну працю, або перестає бути Церквою. Останнє слово-напуття, яке скерував Господь Ісус до своїх учнів перед Вознесінням було доручення і вислання саме на таку місійну працю: *«Ідіть, отже, і зробіть учнями всі народи: християчи їх в ім'я Отця і Сина і Святого Духа; навчаючи їх берегти все, що я вам заповідав. Отож я з вами по всі дні аж до кінця віку»* (Мт. 28, 19–20).

* * *

Господь заповів нам великий скарб, – спасіння через живу віру, пробуджену проповіддю Божого Слова, яке пробуджує. Наша Матірня Церква подає нам цей скарб живої віри у неповторному вияві нашої візантійсько-української традиції. Дух Святий кличе нас до спільної відповідальності за місію нашої Церкви на європейському континенті. Тепер наша черга – у молитві і спільній застанові шукати і формулювати відповіді на ці запрошення, доручення і заповіді.

**† Богдан Дзюрах,
Апостольський екзарх у Німеччині та країнах
Скандинавії**

Джерело: Синод єпископів УГКЦ